St. 147 Poštnina poračunjena (Conto corrente con la posta) V Trstu, v torek, 22. junija 1926. Posamezna številka 25 stot. Letnik LI

EDINOST

List izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka. Naročnina: za 1 mesec L 8.— 3 mesece ... v inozemstvo mesečno ... v širokosti ... mm smrtnice, zahvale, posiana, vabila L 1.20, oglase ... Mali oglasi: 30 stot. za besedo, najm...

Uredništvo in upravništvo: Trst (3), ulica S. Francesco d'Assisi 20. Telefon 11-57. Dopisi naj se pošiljajo izključno uredništvu, oglasi, reklamacije in denar pa upravništvu. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Last, založba in tisk Tiskarne „Edinost" Podurednistvo v Gorici: ulica Giosuè Carducci št. 7, I. n. — Telef. št. 327 Glavni in odgovorni urednik: prof. Filip Peric.

Pisma iz Rima

Zaključek parlamentarnega zasedanja. Cassinelli

(Od našega rimskega dopisnika)

RIM, dne 20. junija.

Za poslansko zbornico je odšel v sredo na počitnice tudi drugi zakonodajni zbor, visoki senat, ko je tudi on dovršil svojo nalogo, ki je obstojala v glavnem v odobritvi proračuna za leto 1926/27. Po precej razburkani prvi polovici tekočega leta se obeta torej daljše zatišje, ki bo trajalo najmanj do jeseni, ako ga ne prekinejo nepredvidjeni dogodki.

Ako primerjamo potek ravnokar zaključenega zasedanja obeh zakonodajnih zborov, je treba le priznati, da so razprave v senatu po svoji resnosti in globokosti daleko prekašale one v poslanski zbornici. V tem pogledu opažamo v parlamentarnem življenju današnje Italije ravno nasprotno sliko od one, kakor nam jo navadno nudi parlamentarno življenje v drugih državah.

Drugod, kjer sploh obstojata dva zakonodajna zbora, je poslanska zbornica ona, okoli katere se vrti os političnega življenja v državi, medtem ko je senat le nekako peto kolo. V današnji Italiji, v kateri je sicer radi razširjenih polnomočij vlade parlament izgubil velik del svojega vpliva, pa je postala poslanska zbornica ono peto kolo, medtem ko si je senat ohranil in celo pridobil na svojem ugledu, ki se bo v očeh sedanjega režima še bolj razširil, čim bo spopolnjen z zastopniki korporacij.

Poletno zasedanje italijanskega parlamenta je torej zaključeno in proračun za leto 1926/27 je pod streho. Neposredno pred zaključkom zasedanja senata je naznanil finančni minister ob pi razveseljivo vest, da bo znašal prebitek v tekočem poslovnem letu približno eno milijardo lir in tudi proračun za nastopajoče finančno leto predvideva znaten prebitek. Italijanske finance so zdrave, je zatrjeval minister Volpi, ali istočasno je svaril pred rožnatim optimizmom.

Za zdrav gospodarski položaj v državi namreč nikakor ne zadostuje, da je njen proračun v ravnovesju ali pa izkazuje celo znaten prebitek. Razen proračuna prihajajo za presojanje gospodarske moči in blagostanja države v poštev še druga merila, ki so predvsem trgovska bilanca, višina denarnega obtoka in pa višina državnega dolga.

Vsa ta merila pa niso ravnotako razveseljiva, kakor je razveseljiv državni proračun. Zunanji dolgovi so bili sicer urejeni nedavno in bodo kriti z dohodki od vojnih reparacij. Toda pri vsem tem preostaja še znaten notranji državni dolg, ki znaša lepo svoto osemdesetih miljard lir. Obtok papirnatega denarja sicer ne narašča, ampak tudi ne pojema, ampak se suče vedno okrog svojih 20 miljard lir.

Zato pa vzbuja prav resne skrbi trgovska bilanca. V letu 1925 so znašala pasiva skoraj 8 milijard lir, v prvih štirih mesecih tekočega leta pa znašajo ista že skoraj štiri milijarde, t. j. že skoraj polovico lanskega deficita in za sedaj ni žal, nikakega izgleda na skorajšnje zboljšanje. V to svrho se sicer podvzemajo razne mere in proglašajo najrazličnejša gesla, o katerih bi bilo preobširno tu govoriti. Omenim naj le, da tudi žitna bitka ni prinesla vsaj za letos, sodeč po dosedanjih napovedih letine, niti zdaleka onih uspehov, katere so si mnogi obetali.

Sicer pa je bila Italija že od nekdaj pasivna v svoji trgovski bilanci ter je krila deficit v plačilni bilanci z denarnimi pošiljatvami izseljencev in pa z dohodki iz turistovskega prometa. Ali po vojni se je radi zapretja Zedinjenih držav število izseljencev silno skrčilo in ravnotako so se tudi radi malega zaslužka silno skrčile tudi pošiljatve sedanjih izseljencev. Istotako se je letos znatno skrčil tudi turistovski promet, radi česar se je letos tudi ta dohodek znatno skrčil. Končno bi ostal še dohodek iz morskih prevozov, ki tvori tudi znatno aktivno postavko v gospodarstvu nekaterih držav. Priznati je treba, da je italijanska trgovska mornarica v poslednjih letih silno narasla, zlasti ona za osebni promet. Pred vojno je bila Italija tudi v tej postavki pasivna, sedaj pa je, po nekaterih, v ravnovesju, po drugih pa izkazuje celo prebitek.

Finančni minister je imel torej popolnoma prav, ko je svaril pred pretiranim optimizmom. Sicer pa svare pred njim, še več kot dovolj, tudi vsak dan bolj naraščajoče cene najnujnejših življenskih potrebščin.

Ravnokar zaključeno parlamentarno zasedanje je imelo torej tudi to korist, da je o priliki proračunske razprave spravilo na dnevni red in sprožilo pred javnostjo globoka in resna gospodarska vprašanja, od katerih je v veliki meri odvisen nadaljni razvoj države. Parlamentarne počitnice bodo najbrže jako dolge.

Z zaključkom sedanjega zasedanja se pričenjajo v senatu razna obnovitvena dela, ker se bodo dosedanji pretesni prostori senata razširili potom hodnika tudi v sosedno palačo Giustiniani, v kateri je še pred letom prestoloval veliki mojster framasonskih lož Torrigiani. Ker bodo obnovitvena dela zahtevala 5 do 6 mesecev, se senat sestane zopet najbrže šele v novembru ali decembru.

Zato pa se sestane najbrže še pred njim poslanska zbornica, ako se še kdaj zopet sestane. Razne časopisne sove ji namreč zopet naznanjajo bližnjo smrt. Ali meni se vse zdi, da bodo sedanji zdravniki pustili še nadalje hirati to bolnico.

•

Znatno zanimanje v rimskih političnih krogih vzbuja izgon poslanca Cassinelli-ja iz socijalistične stranke maksimalistov. Poslanec Cassinelli je že obrnil nase pozornost s svojim pričevanjem v Matteottijevem procesu. Po svojem izgonu iz stranke se je poslanec Cassinelli pritožil na vodstvo stranke, toda še predno je bila njegova pritožba vzeta v pretres in rešena, je poslal predsedniku poslanske zbornice pismo, v katerem podaja ostavko kot poslanec ter istočasno obtožuje svojo lastno stranko, da ga je izgnala radi njegovega pričevanja v Matteottijevem procesu in pa radi tega, ker je preprečil možnost enega novega atentata na ministrskega predsednika Mussolinija.

Vodstvo maksimalistične stranke se je prvotno omejilo na kategorično zanikanje trditev poslanca Cassinelli-ja, trdeč, da je bil Cassinelli izključen iz stranke na podlagi pismene ovadbe njegovega šoferja in... tajnika, ki je bil tako izvrsten tajnik, da je svojega gospodarja in šefa nekoč celo oklofutal, a ostal še nadalje pri njem v službi. Ker odvetnik Cassinelli le ni utihnil, je vodstvo stranke objavilo obtožbo, katero mu je predložilo pred njegovo izključitvijo iz stranke na podlagi ovadbe njegovega šoferja in tajnika Umberta Rosa. Iz te obtožbe izhaja, da je odv. Cassinelli gojil preveč prijateljske stike z nasprotniki in z novinarji iz nasprotnega tabora ter podtikaval za glasilo stranke «Avanti!» od nesocijalističnih novinarjev napisane, a od njega podpisane članke. Med drugimi se nahaja v obtožbi tudi sledeče vprašanje: «Je resnično ali ne, da je bila tvoja izpoved v Matteottijevem procesu dogovorjena na sestanku s poslancem Farinacci-jem, ki se je vršil po posredovanju novinarja Bastiani-ja v v hotelu Bristol dne 5. februarja 1926?»

Kakor poudarja vodstvo stranke, poslanec Cassinelli nikakor ne zanika v svojem odgovoru v obtožbi navedenih vprašanj, ampak jih samo pojasnjuje. Kar se pa preprečenega atentata tiče, je le toliko resnice, da je prišel po atentatu stare Irke Gibson h Cassinelliju, ki je uradni zagovornik atentatorke, neki blaznež, ki je tudi zamišljal iste načrte kot Gibson, ter jih je razodel Cassinelli-ju. Cassinelli je seveda naznanil celo zadevo policiji, ki je blazneža aretirala. Tajnik maksimalistične stranke o tem dogodku takrat sploh ničesar vedel ni, ampak mu je Cassinelli povedal to šele pozneje.

No, in sedaj vlaga ta poslanec proti svoji lastni stranki ovadbo, da ga je izključila radi njegovega pričevanja v Matteottijevem procesu in pa radi tega, ker je preprečil nov atentat. Očividno si je hotel Cassinelli s svojimi očitanji pripraviti pot za prijetno presedlanje, a se bo najbrže temeljito urezal. Hotel je izkopati jamo svoji lastni stranki, a si jo bo najbrže izkopal samemu sebi. Po objavi njegovega pisma na predsednika zbornice mu je namreč poslal njegov šofer in... tajnik, ki najbrže dobro pozna svojega gospodarja in šefa, zagonetno pismo, v katerem mu sporoča, da mu po objavi njegovega pisma na predsednika zbornice ne preostaja ničesar drugega, kot ga (Cassinelli-ja) prepustiti njegovi usodi. Za Cassinellija znajo tedaj priti v javnost še razna neprijetna razkritja.

Pred sklenitvijo prijateljske pogodbe

med Italijo in Turčijo

RIM, 21. Preteklo soboto je bil podpisan v Rimu dogovor, ki urejuje pravno izročanje zločincev med Turško in Italijo. Temu dogovoru bodo sledili drugi dogovori, katere boste sklenili vladi navedenih držav tekom meseca julija. Na ta način — tako naglaša agencija Radio Nazionale — se bodo odnošaji med Rimom in Angoro še bolj konsolidirali. Ista agencija pravi, da bo Italija v kratkem sklenila prijateljske dogovore tudi z Romunijo.

Tagore predaval v Turinu

TURIN, 21. Pesnik Tagore je predaval včeraj v prostorih glasbenega liceja o predmetu «Mesta in vasi». Po predavanju je ukrajinska pevka Mlata Lipovecka recitirala nekatere njegove pesmi. Rabindranath Tagore pa je prečital v bengalskem jeziku dve svoji pesmici, in sicer «Greh» in «Popotnik».

Sindakalni zakon in veliki fašistovski svet

Sindakalni pravilnik bo objavljen po 24. t. m. — Zaupniki delodajalcev

RIM, 20. Ministrski svet se sestane šele prihodnji ponedeljek, 28. t. m., v palači Viminale. Včeraj je ministrski predsednik sprejel predsednika fašistovske industrijske zveze ter se ž njim dolgo razgovarjal glede izvajanja novega sindakalnega zakona o industriji in glede splošne gospodarske situacije v deželi.

O sindakalnem problemu bo vsestransko razpravljal veliki fašistovski svet, ki je sklican za 24. t. m. V nekaj dneh se povrne iz Ženeve on. Rossoni in bo o imenovanem vprašanju imel razgovore z Mussolinijem.

Ministrski svet je odobril sindakalni pravilnik, ki pa do sedaj ni bil uradno še objavljen.

Poučeni krogi pravijo, da bo pravilnik objavljen po zborovanju velikega fašistovskega sveta, kateri je poklican, da prouči in reši številna vprašanja, ki so se pojavila na sindakalnem polju.

Vse kategorije delavcev in delodajalcev so se odločile, da predložijo fašistovskemu svetu v proučevanje celo vrsto važnih vprašanj. Ni torej izključeno, da bo raditega fašistovski svet na svojih sejah v nekaterih točkah izpremenil sindakalni pravilnik, ki ni bil je predložen kralju v podpis.

Sej fašistovskega sveta se morajo udeležiti tudi predsedniki 15 konfederacij. Za konfederacije delodajalcev je načelnik vlade še določil posebne zaupnike, ki bodo po zaključenem organizacijskem delu imenovani za fektivne predsednike konfederacij. Zaupniki so naslednji: Za industrijo on. Benni in Olivetti, za trgovino predsednik Belloni, Corrado, Marchi in Cartoni in za prevoz na kopnem comm. Oddone. Za delavce ne bodo zaenkrat imenovani nikaki zaupniki.

Pogreb kraljice Olge v Rimu

Prevoz zemskih ostankov v Firenze

RIM, 21. Pogreb bivše grške kraljice Olge se bo vršil jutri ob 9. uri predpoldne. Zemske ostanke bodo prepeljali v Firenze ter jih bodo položili v grobnico ruske cerkve, kjer počiva tudi sin bivše kraljice Olge kralj Konstantin. Italijanski kralj je dal v to svrho na razpolago poseben mrtvaški voz.

Sinoči sta prispela v Rim sinova bivšega grškega kralja Jurija princa Andrej in Nikola.

ATENE, 21. Listi poročajo, da je Pangalos naročil grškemu poslaniku v Rimu, da se udeleži pogreba kraljice Olge v Rimu. Ta ukrep je napravil na vso grško javnost najboljši vtis.

Naučni minister v Pordenonu

TRIDENT, 20. Včeraj je prispel semkaj naučni minister on. Fedele. Danes ob 10. predpoldne je sprejel v občinski palači oblasti in zastopnike patrijotičnih udruženj, nakar si je ogledal mestno knjižnico in stolno cerkev. Popoldne je on. Fedele posetil nekatere šolske zavode in muzej. Naučni minister odpotuje jutri v Bolcan, kjer si bo ogledal najvažnejše prosvetne zavode.

Dva nova kardinala

Mons. Sain reški škof.

RIM, 21. Danes predpoldne se je vršil v Vatikanu tajni konsistorij. Za kardinala sta bila povišana prelata mons. Luigi Capotesti in mons. Carlo Perosi. Sv. oče je nato potrdil mons. Saina za škofa reške škofije.

Tri milijarde lir dima

RIM, 21. Agencija Volta javlja, da ima država v tekočem poslovnem letu 3 milijarde in 125 milijonov lir dohodkov od tobaka.

Pred rešitvijo angleške rudarske krize?

LONDON, 21. Prihodnji teden bodo lastniki objavili pogoje, po katerimi lahko pričnо rudarji zopet delati, ako sprejmejo osemurni delovni čas. Premogovni revirji bodo razdeljeni v tri kategorije. V prvi kategoriji ostanejo prejšnje plače, v drugi se znižajo za nekaj manj kot za 10 odstotkov, v tretji pa za največ 10 odstotkov. Storili bodo vse mogoče, da ostanejo plače v največjem številu premogovnikov nespremenjen. Najbrže bo to mogoče v večini rudnikov. Drugi premogovniki bodo uvrščeni v drugo kategorijo in komaj četrtina pride v tretjo skupino. Istočasno bo sprejet v spodnji zbornici zakonski načrt o uvedbi osemurnega delavnika. Dokler ta zakon ne stopi v veljavo, izide tozadevno provizorična naredba.

Duggan je živ

PARA (Brazilija), 21. Argentinski letalec Duggan ,ki hoče preleteti progo New York—Buenos Aires in o katerem ni bilo več dni nobene vesti, je srečno prispel v Vigio.

Med Finsko in Letsko

RIGA, 21. Finski predsednik Relandert je obiskal letskega predsednika. Sprejel ga je ves diplomatski zbor in ogromna ljudska množica. Vsi listi poudarjajo ob tej priliki skupnost koristi med Letsko in Finsko.

Demonstracije v Zagrebu

Energičen nastop policije

ZAGREB, 21. (Izv.) Za včeraj je bil v Zagrebu sklican javen shod proti ratifikaciji konvencij z Italijo, shod pa je policija prepovedala. Radi tega je poslanec dr. Bazala sklical zaupno zborovanje, a tudi to zborovanje je policija prepovedala. Radi teh prepovedi je prišlo včeraj v Zagrebu do burnih demonstracij. Več ljudi, posebno akademikov, je bilo aretiranih. Vsa policija je bila na nogah; močni oddelki so stražili na vseh križiščih. Močno zastražen je bil tudi ital. konzulat, na katerem je bila izobešena italijanska zastava.

Tekom popoldneva je prišlo na glavnem zagrebškem trgu do burnih demonstracij proti konvencijam. Akademiki so se pomešali med množico in protestirali proti Italiji. Policija je skušala z energičnim nastopom razpršiti demonstrante in je povzročila med publiko precejšnjo paniko.

Po končanih demonstracijah so bili aretiranci odpeljani pod močno stražo v policijsko direkcijo. Aretiranih je kakih 10 akademikov, ostali so pa uradniki in trgovski pomočniki. Policija je demonstrante obsodila na 3 do 8 dni zapora.

Ob 8. zvečer so se demonstracije ponovile v manjšem obsegu.

Spor med radikali radi občinskih volitev v Beogradu

BEOGRAD, 21. (Izv.) Tekom včerajšnjega in današnjega dne ni bilo v Beogradu nobenega važnega dogodka. Skoro vsi politiki so zapustili mesto in odpotovali domov praznovat pravoslavne binkoštne praznike, ali pa na shode.

Danes so se v Beogradu vršile le krajevne konference neenotne radikalske stranke, to je skupin notranjega ministra Maksimovića na eni strani in pašičevca Gobića na drugi strani. Te konference so veljale razmotrivanjem o predstoječih občinskih volitvah v Beogradu. Radikali se namreč za te volitve niso mogli zediniti. Maksimovićeva skupina kandidira za župana odv. Karo Jovanovića, pašičevci pa sedanjega voditelja občinskih poslov Bobića. Med obema skupinama je včeraj pričel živahen boj, ki vzbuja v vseh političnih krogih veliko zanimanja. Gotovo je, da bodo pri občinskih volitvah, ki se bodo vršile meseca avgusta, nastopili radikali z dvema listama.

Ninčić pri kralju

BEOGRAD, 21. (Izv.) Zunanji minister dr. Ninčić, ki se je povrnil z Bleda v Beograd, je bil danes opoldne na dvoru, kjer je poročal kralju o poteku razprav na konferenci predstavnikov Male antante. Avdijenca je trajala eno uro.

Žalovanje jugosl. dvora radi smrti grške kraljice-matere

BEOGRAD, 21. (Izv.) Za pokojno grško kraljico - mater Olgo je odredil dvor 21-dnevno žalovanje. Dvorna zastava visi na pol droga.

Kongres invalidov v Cetinju

CETINJE, 21. (Izv.) V Cetinju se je vršil velik kongres invalidov vse države. Zborovanje je poteklo v popolnem redu in miru. Kongres je sprejel resolucijo, v kateri ostro obsoja vlado, radi njenega postopanja napram invalidom. Resolucija zahteva nujno revizijo invalidskega zakona, ki «ubija več invalidov, kakor jih je potolkel sovražnik na fronti». Bivšega finančnega ministra Stojadinovića nazivlje resolucija «invalidskega Golgoto».

Evharistični kongres v Chicagu in evropejski romarji

CHICAGO, 21. (Izv.) Včeraj se je v Chicagu pričel evharistični kongres. Kakor pravi poročilo iz New-Yorka, so tamkajšnje naselitvene oblasti zavrnile veliko število romarjev in potnikov, ki so hoteli v Chicago. Ameriške naselitvene oblasti opravičujejo svoje postopanje s tem, da nimajo zadostnih garancij, da bodo vsi ti romarji spet zapustili ameriška tla, ko bo kongres končan. Od 77 Jugoslovenov so oblasti dovolile pot v Chicago samo 13 osebam, 64 pa so jih zadržali na otoku pred New-Yorkom ter jih ne puste v mesto. Jugoslovenski poslanik v Washingtonu je ponovno interveniral pri ameriški vladi, a dosedaj brez uspeha.

Kemal razlega zaroto proti sebi

ANGORA, 21. Mustafa Kemal je izdal proglas na ljudstvo, v katerem pravi, da je bila zarota naperjena bolj na republiko nego nanj, toda republika bo večno živela, tudi ko bodo njegovo telo pokopali. Zastopniki inostranih vlad so Kemalu izrazili obsodbo radi nameravanega atentat.

Vsakdanja železniška nesreča

TOURS, 21. Brzovlak, ki vozi iz Pariza v Bordeaux, je pri Vouvrayu skočil iz tira. Mrtvih je 6, 7 težko ranjenih in kakšnih 30 lažje ranjenih.

Briand sestavlja novo vlado

Herriot vrnil mandat — Poincarè bo prevzel fin. ministrstvo?

PARIZ, 21. Včeraj zjutraj je Herriot posetil predsednika republike Doumerguea ter mu javil, da se odpoveduje mandatu za sestavo nove vlade. Vlade ni mogel sestaviti, ker je Bokanovski odpovedal sodelovanje.

Ob 11. uri je Doumergue pozval k sebi Brianda ter mu poveril nalogo, da sestavi novo vlado. Briand je mandat sprejel. Novinarjem je izjavil, da bo njegova naloga sedaj lažja, ker je Herriot sam propagiral idejo široke republikanske zveze. Pri svojem prvotnem poskusu je Briand skušal najprej sestaviti vlado svete zveze in skušal, kakor se je sam izrazil, uporabiti najširšo formulo za rešitev finančne krize. Poskus ni uspel. Prizadeval si je nato, da bi sestavil vlado na široki republikanski podlagi, vlado, ki bi jo sestavljale same ugledne osebnosti in ki bi baš radi tega tudi uživale ugled; bil bi to nekak kabinet politične sprave. Briand se je v to svrho obrnil do Herriota in Poincarèja, ki sta pravzaprav žarišči republikanskih skupin, pa tudi ta prizadevanja niso obrodila uspeha. Tudi Herriot je poskusil, pa ni šlo. «Pri svojem tretjem poskusu, je rekel Briand, se bom obrnil do onih večinskih skupin, ki so me že podpirale. Upam, da mi bo uspelo in zato sem se odločil, da sestavim novo vlado.»

Briand se je že včeraj razgovarjal z raznimi politiki in upa, da bo še tekom današnjega dne sestavil nov kabinet. Portfelj finančnega ministra bo ponudil Poincarèju, ki ga bo, kakor predvideva «Echo de Paris», skoro gotovo sprejel.

PARIZ, 21. Agencija «Havas» poroča: Briand se je danes zjutraj dolgo razgovarjal s Poincarèjem. Poincarè je izjavil, da je pripravljen sodelovati z Briandom. Razpravljala sta skupno o finančnem vprašanju in sta ugotovila popolno skladnost v vidikih. Poincarè je nato odšel v finančno ministrstvo, kjer se je razgovarjal s Péretom in s Sergentom. V parlamentarnih krogih pravijo, da je ta njegov korak jasen dokaz, da bo sprejel mesto finančnega ministrstva v novem kabinetu.

Briand je danes rekel novinarjem med drugim: «Položaj je res težaven, a jaz še zmerom trdim, da ni tak, da bi se ne dal rešiti; seveda ne smemo prilivati strupa v obliki raznih političnih razmišljanj. Če v hiši izbruhne ogenj, mislim, da bodo vsi najemniki hiteli gasit in da bodo v tistem trenutku pozabili na razne malenkostne razprtije. Ko so pa stvari spet lepo urejene, krene lahko vsakdo svojo lastno pot.»

Vprašanje razglasitve nemških knezov

ni še rešeno

Izid plebiscita negativen

BERLIN, 21. Za včerajšnji plebiscit o razlastitvi bivših nemških knezov so vse stranke zastavile vse sile za agitacijo in spravile so v službo vsa sredstva, ki so jim bila na razpolago. Nekatere stranke so izdale svojim volilcem navodila, naj oddajo prazne ali raztrgane glasovnice, druge pa, naj volilci sploh ne glasujejo. Stroške ljudskega glasovanja nosi država; občine dobe za svoje stroške povrnjene štiri petine in državni zbor je zaenkrat dovolil v to svrho 3 milijone in 700 tisoč mark.

Če plebiscit ne bi izkazal dovoljnega števila glasov, ni pričakovati, da se bo zadeva razlastitve nemških knezov uredila še to leto.

Za glasovanje je berlinska policija ukrenila obsežne varnostne odredbe. Zastražila je vsa glavna mestna središča in prepovedala je vse demonstracije. V soboto je volilni boj dosegel svoj vrhunec. Po berlinskih cestah so korakali demonstranti v dolgih vrstah z godbami na čelu, ki so svirale, kakor je bila pač politična smer manifestantov, internacijonalo in druge revolucijonarne pesmi, ali pa domovinske pesmi in stare vojaške komade. Po mestu je krožil tovorni avtomobil z velikimi vislicami, na katerih so visele tri lutke, ki so predstavljale kneze; temu avtomobilu je sledil drugi, na katerem se je nahajala velika blagajna, ki jo je izpraznjeval mladenič, preoblečen v kneza.

Kakor so pisali večerni listi v soboto, so stranke porabile za volilno agitacijo 22 milijonov zlatih mark.

Na nekaterih krajih je prišlo te dni tudi do pretepov. Tako je nekaj tovornih avtomobilov, na katerih so se vozili člani nacijonalistične organizacije, naletelo v predmestju Glanchi na gručo komunistov, ki so navalili na avtomobile in pričeli obmetavati nacijonaliste z opeko. Razvil se je pretep, v katerem so nacijonalisti imeli 23 ranjenih; koliko ranjencev so imeli komunisti, pa še ni znano.

BERLIN, 21. Plebiscit za popolno razlastitev bivših nemških knezov je dal negativen rezultat. Za razlastitev je

glasovalo 14 milijonov in 400 tisoč volilcev, ki predstavljajo komaj 36.6% vseh volilcev, a bi se popolna razlastitev morala izvesti šele tedaj, ko bi zanjo glasovalo vsaj 50% vseh volilcev.

Proti razlastitvi je glasovalo 583 tisoč oseb (nekatere stranke so nagovarjale svoje pristaše, naj ne glasujejo, ali pa naj oddajo prazne glasovnice). Kljub živahni komunistični agitaciji je bilo zaznamovanih razmeroma malo incidentov.

Wolfov urad sporoča, da bo vlada predlagala sedaj državnemu zboru ustanovitev posebnega sodišča, ki naj uredi vprašanje odškodnin bivšim knezom, upoštevajoč finančno in gospodarsko stanje prizadetih nemških dežel.

Angleški kralj posreduje

PARIZ, 21. Španski kralj je prejel od angleškega kralja brzojavko, v kateri izraža ta upanje, da Španska ne bo hotela vztrajati v odločitvi glede izstopa iz Družbe narodov.

Maroško vprašanje

PARIZ, 21. Francosko-španska konferenca o maroškem vprašanju je včeraj ponovno zborovala. Na seji se je dosegel o vseh vprašanjih popoln sporazum. Ta teden se bo vršila plenarna konferenca, ki bo končno rešila tehnično stran izvedbe sporazuma glede maroškega problema.

Fez, 21. Med rifskimi plemeni se opaža ponovno gibanje. Francoske čete so zasedle brez boja važne strategične točke.

Grške zadeve.

ATENE, 21. Pangalos in vlada sta sklenila, da naj grško poslaništvo v Rimu prisostvuje pogrebu bivše kraljice Olge in naj položi venec na nje krsto. To je vzbudilo veliko odobravanje v vseh krogih.

ATENE, 21. Pogajanja za trgovinsko pogodbo med Grčijo in Rusijo so končana. Pogodbo podpišejo jutri ali pojutrišnjem.

Dve ostavki.

VARŠAVA, 20. Generala Haller in Szeptycki sta podala ostavko.

Letalska nesreča

CHERBOURG, 20. Neki vojaški hidroplan je zadel ob jambor ameriške torpedovke «Lamson» in se prevrnil. Pilot je mrtev.

Naše dijaštvo

Prip. ur.: Prejeli smo naslednji članek in ga objavljamo, ker se nanašajo izvajanja na važno vprašanje, o katerem je po našem mnenju potrebna javna razprava zato, da se prizadetim organizacijam olajša orijentacija z ozirom na tozadevne privatne razprave. Na drugi strani dokazuje članek, kako potreben je bil naš poziv za obnovitev običaja počitniških potovanj. O težkem vprašanju dijaške samoizobrazbe pa bi bila potrebna obširna razprava tudi s čisto tehnične strani. K temu vprašanju se še povrnemo.

* * *

Prijel sem «Edinost» od 17. 6. 1926 v roke in sem bil zelo vesel. Tu je poglavje, ki govori o obnovitvi lepega in koristnega običaja, o medpočitniškem potovanju dijaštva, ki je bilo nekoč v navadi, pa je danes čisto izven programa dijaškega življenja, kot je postalo dijaško vprašanje sploh nekaj postranskega v dnevnih vprašanjih. Navaja se v tem članku knjiga enega najstarejših naših politikov Fr. Šukljeja: Iz mojih spominov, in se citira ono mesto te knjige, kjer se govori o tem vprašanju. Potem je k stvari malo komentarja in par besed v spodbudo. Ali bo ostalo pri teh besedah? Lepo je namreč o tem govoriti, delati načrte itd., toda izvesti nekaj podobnega je silno težko.

Na dan z vprašanji: kje je danes takozvana «Medpočitniška zveza»? - Tovariši, kaj dela «Viator». Rekel sem, da je lepo govoriti o takih stvareh in ustanavljati zveze in Viatorje ali morda celo izdajati almanahe z navedbo vseh mogočih krajev in ljudi, ki hočejo pomagati, težko pa je na taka potovanja iti. Danes imamo vlak in korijero, danes imamo šemi-čevlje, kdo vraga bo hodil peš v «gojzarcah»?! Ali je mogoče vseeno, da se organizira tako popotovanje? Ali kako, ko pa ni ljudi, ki bi potovali?

Ne bom stavil tu nikakih nasvetov, kako naj se to organizira, povedati morem samo, da po naših vaseh ne žive samo ljudje, ki nikdar ne dajo ničesar zastonj, pač pa vedno računajo točno in natančno, ampak se povsod najdejo i ljudje, ki so take vrste popotnikov naravnost veseli. Toda kdo ima danes še smisel za gledanje in ocenjevanje? Kdo se bo trudil po strmih poteh ali belih cestah, ko je pa doma tako lepo!? In tudi če gremo kam, so slednje zatočišče krčme! Poskušajte danes iti po Julijski Benečiji z družbo, ki je morda vsaj navidezno primerna. Razočarani boste!

Krivda, da se taki stari običaji pozabljajo, je v nas samih. Prekomodni smo. Poleg tega tudi stariši nimajo smisla za take stvari. Često dijak ne sme delati v društvih, ker je nevarno za njegovo eksistenco itd. Če se je včasih dijak namenil na pot, mu je oče vsaj pomagal, kot pravi ona stara pesem o «študentovski rajži», in ga ni oviral. Mislil je, da že ve, zakaj in po kaj gre. Dandanes mu ne pusti več tako rad.

Poleg tega ne vrše cele svoje naloge tudi društva, ki bi morala zato skrbeti in voditi propagando. Pri sejah in sestankih je le premnogo besed, zbadanja, lovljenja po nadkriljevanju, dela pa ne pravega. Govori se o vsem mogočem, celo o društvih in društvenem delu, vendar je glaven njih pomen v tem, da se tam prekljajo osebna mnenja in osebnosti sploh v edini želji po briljiranju v zmožnosti govora in besednega zafrkavnja. Naša društva pa rabijo režiserjev, pevovodij, organizatorjev notranjega dela, gospodarskih predavanj, antialkoholistične propagande, praktičnih nasvetov, strnjenja sposobnosti, poznanja izvoznih trgov za zgodnje sadje, mlečne izdelke itd. itd.

Vse to nas mora svariti, da si postavimo vprašanje, ali smo na pravi poti. Manj besed in sklepov, več istine. Več dežele!

V «Našem glasu» — dijaškem glasilu — je bil nekoč članek o tečaju v Krnu. V njem je stalo poleg drugega tudi, da so bili dijaki, ki so stokali, kako je visoka ta vas, in se jezili na organizatorje, da so v take strmine privedli njih nežne noge itd. Povedano bi moralo biti še več, pa je dovolj to, da vemo, kako smo dolinski, vkovani v mestni prah in tlak, kako smo komodni in mehkužni in ne zmoremo vsega onega, kar nas spravlja iz komodnosti.

Dijaštvu smernic in dela, dijaštvu tudi več prostora v časopisju. To vprašanje je važno, ker je vprašanje naše inteligence v bodočnosti.

V veliki večini živi naše dijaštvo izven društev. Šola mu je le sredstvo do lepšega, lažjega življenja, pripomoček k izključnemu uradovanju. Našemu dijaku je preveč sveta kavarna s kartami in biljardom.

Rekel sem v veliki večini, kar odgovarja istini tudi glede manjšine, ki torej eksistira in dela. Če bi se o tej manjšini moglo in smelo napisati par besed, bi bilo dobro. Toda molčimo za danes. Vendar pa ostane res, da je treba temu vprašanju kot tudi splošno mladinskemu vprašanju posvečati vedno več pažnje povsod. I. V.

Politične vesti

ŠE ENA GROŽNJA DRUŽBI NARODOV

«Nowy kurjer polski», uradni vladni organ, je priobčil 20. t. m. članek, ki kaže, da bi tudi Poljska bila voljna delati Družbi narodov težave kakor Brazilija in Španska. Pravi, da bi bila Družba narodov resno kompromitirana, če bi pustila Nemčijo samo v svoj svet, ker bi jo potem Brazilija in Španska popolnoma zapustili in tudi Poljska tako, če bi ji ne ugodili v njenih težnjah po stalnem sedežu. «Nowy kurjer polski» zahteva bolj resnih jamstev za stalne mandate, nego jih predlaga komisija Družbe narodov, če hoče ta, da se organizacijsko izboljša in da ne postane Poljska do njene usode brezbrižna.

DNEVNE VESTI

Obvestilo jusarjem bistriškega okraja

Kakor je «Edinost» z dne 5. t. m. poročala, je sklenil odbor jusarjev bistriškega okraja, da odpošlje deputacijo naravnost v Rim, to z ozirom na neugodno mnenje, ki ga je bil zastopal napram prejšnji deputaciji tržaški komisar.

Deputacijo je sprejel v Rimu referent pri ministrstvu za državno gospodarstvo, comm. De Renzis. Ko mu je deputacija predočila namen in povod svojega prihoda, jo je najprej zagotovil, da bo rok za priglasitev občinskih užitkov (usi civici) podaljšan in da je dotični odlok že v tisku. (Ta odlok je bil med tem že objavljen).

Glede vknjiženih pravic je gospod referent obvestil deputacijo, da se pripravlja dekret, ki bo vseboval izrecno določilo, da se bodo spoštovale pridobljene pravice posameznikov. Prečital je tudi dotično besedilo.

V ostalem je referent izrazil naziranje, da ne more nikomur priti na misel, da bi ne priznaval pridobljenih pravic, ki so v zakonu utemeljene. Posebno z ozirom na vknjižbe v bistriškem okraju, da ni treba nikomur ničesar prijavljati, a v slučaju kakega spora, da bo itak moral sodnik razsoditi v prid tistim, ki so svoje pravice pridobili zakonitim potom. V tem oziru da so vknjiženi upravičenci lahko popolnoma mirni.

Deputacijo je spremljal in ji šel rade volje na roko g. poslanec dr. Besednjak, ki se je nahajal tedaj v Rimu.

Fran Žgur:

† Arturju Lokarju na grob

Zdaj ptic je čas, zdaj rož je čas...
Čez sinj neba, meglic peroti,
škrjančki solncu spo naproti —
neso od tam nam pesmi glas...
Oj pesem sladka, glas višine,
dan nosiš nam v srca globine
in blesk navdušenja v oko,
seliš nebo nam v duše dno...
. . . . . .
A Tvoje pa oko zdaj palo
v noči je smrtno zagrinjalo...
Uho zdaj Tvoje več ne čuti
čez nébes solnčnih šum peruti;
srce ne čuti, sluh ne sliši
življenja prekipeči zvôk —
Ne vzdrami več Te smeh, ne jok,
— zaspal si tihi, smrtni hiši!
Po delu, trudu zdaj počivaš,
tam sèn globok, nevzdramen, snivaš...
A dela Tvoja pa v nebo
kipe, brste iz temne jame —
To zlato sadno je drevo
del Tvojih, ki jih pač nikdo
iz naših src ne vzame —
Saj to, kar blagi mož stori,
ne vzame črna noč pogreba;
čez grob njegov spomin živi —
grè kakor zvezde svit vrh nèba!
Obnavlja se kot cvetje rož,
Kot pesem ptic, — **značaja mož...**
. . . . . .
Gre misel naša na Tvoj grob,
nanj klone — žalosten golob —
v globokem molku toži, plaka,
s solzami moči grob možaka...

Nekatere preuredbe poslovanja tekočih računov na pošti

S kr. odlokom-zakonom od 7. marca 1926, št. 552, ki se začne izvrševati z dnem 1. julija t. l., so predpisane nekatere preuredbe v poslovanju tekočih računov pri pošti. Spremembe so v glavnem sledeče:

1) Imetniki tekočih računov lahko razpolagajo v vpisano svoto tudi v prilog tretjim osebam, ki nimajo tekočega računa. Te poslednje osebe lahko vpišejo njim na razpolago postavljene svote na svoj lastni tekoči račun ali jih lahko dvignejo, in sicer v enem ali več kratih in pri oniih poštnih uradih, ki jih sami označijo.

2) Meja operacij — vlaganja in dviganja — se pomakne navzgor, in sicer za operacije pri glavnih poštah v glavnih mestih pokrajin do 100.000 lir, in do 20.000 lir pri ostalih poštnih uradih. Pri poštah III. razreda ostane prejšnja višina operacij, namreč 1000 lir. Za operacije, ki se vršijo v vrednostnih papirjih, in za žirovne operacije ni postavljena nikaka meja.

3) Pristojbine za vlaganje in dviganje pri poštnih uradih po glavnih mestih pokrajin so odpravljene. Pristojbine pri ostalih poštnih uradih se znižajo. Za plačila s svotami, ki niso ostale vpisane na tekoči račun, za dobo 10 dni se ne bo plačevala pristojbina kakor za nakaznice, temveč le pristojbina kakor je predpisana za poštne urade izven pokrajinskih glavnih mest. Za operacije med imetniki računov in za «dovoljevanje kredita», kakor je bilo opisano pod a), ne bodo predpisane nikake pristojbine.

4) Obresti od vpisanih svot se ne bodo več računale mesečno, temveč vsakih 15 dni.

5) Potrdila o vplačani svoti na tekoči račun se bodo lahko pošiljala brez vsakega zvišanja poštnine in se lahko priložijo v odprtem zavitku k računu in raznim drugim vzorcem.

Odredili sta se še dve drugi spremembi. In sicer se ustanovijo po glavnih mestih pokrajin posebni odseki urada za tekoči račun in uvedejo se nakaznice za obtok. Posebni odseki bodo poslovali za imetnike tekočih računov glavnega mesta dotične pokrajine, tako da se bo moglo posluževati občinstvo te ustanove v čim večjem obsegu. Nakaznice za obtok (cirkulacijo) imajo olajševati plačevanje, ker bodo izplačljive pri vsakem poštnem uradu, brez ozira na to, kolikokrat so bile žirirane.

Izseljevanje v Ameriko

Tukajšnji meksikanski konzulat sporoča:

«Z 10. junija je stopil v veljavo novi zakon o naseljevanju v Meksiki. Kdor bi se želel izseliti v Meksiko, mora vložiti po tem zakonu pismeno prošnjo pri meksikanskem konzulatu ter na podlagi listin dokazati, da odgovarja pogojem, pod katerimi je dovoljena naselitev v Meksiki. Na podlagi prošnje izda prizadetim konzulat izkaznico. Brez take izkaznice se ne bo smel nihče izkrcati na ozemlje meksikanske republike.

Pogoji, ki jih zahteva novi zakon, so sledeči: 1) potni list; 2) spričevalo o lepem obnašanju; 3) potrdilo o civilnem stanu; 4) delovna pogodba ali pa denarna sredstva, ki zadostujejo za tromesečno preskrbo, za kritje stroškov za potovanje od pristanišča do cilja ali za povratek; 5) zdravniško spričevalo in spričevalo o cepljenju koz; 6) šest slik.

Izum za onemogočenje ponarejanja bankovcev

Od g. Rudolfa Puca in prof. A. Severja v Ljubljani smo prejeli sledeče obvestilo o njunem izumu za preprečanje ponarejanja denarja. Izum je prišel, če se obnese, brez dvoma o pravem času, ko še vedno razburja široko evropsko in izvenevropsko javnost nedavni falsifikacijski škandal na Madžarskem. V naslednjem priobčujemo tozadevno ponudbo, kakor nam je bila sporočena:

Rudolf Puc je izumil način tiska bankovcev, katerih ponarejevanje bo s tem onemogočeno.

Izpopolnitev, praktično izvedbo in patentiranje izuma je prevzel **Anton Sever**, profesor na tehnični srednji šoli v Ljubljani.

Izum vsebuje poseben način tiska bankovcev ter pomeni popolni preobrat pri dosedanjem tisku istih.

Ker bo na ta način falsificiranje izključeno ter ostanejo bankovci trajno v prometu, se bo za tisk lahko uporabljal najboljši papir in barvilo ter tiskalo z najbolj kompliciranimi klišeji. Iz tega razloga se bo lahko več potrošilo za tisk kakor do sedaj.

Izum se ponudi v odkup različnim državam ter se bo prodal najboljšemu ponudniku.

Država, ki odkupi izum, bo zavarovala lastni denar proti falsifikatorjem ter imela tudi ogromne dobičke pri izdelavi bankovcev za druge države prisiljene poslužiti se našega sistema, ker bode drugače trpela vrednost njih bankovcev. Izum je tudi tak, da s prekotiskom obvaruje proti falsifikaciji one bankovce, ki so že sedaj v prometu. To se izvršuje s posebnimi klišeji.

Država, ki odkupi izum, bo imela tudi ogromne dohodke s tem, da proti odplačilu pooblasti eno ali drugo državo, da tiska za sebe denar po našem izumu. Po načinu našega tiska je namreč sestava klišejev taka, da omogoča vsaki državi posebno kombinacijo, ki ostane tajnost dotične države. Treba je le, da da država, ki odkupi izum, podatke o sestavi klišejev oni državi, ki hoče tiskati bankovce po našem sistemu.

V kratkem bo izum prijavljen za patentiranje ter se bodo dali natančnejši podatki oni državi, ki do 31. julija 1926 zagotovi najugodnejše plačilo za izum. Pri cenitvi vrednosti izuma naj se za sedaj upošteva le to, koliko bi se plačalo za izum, ki onemogoči falsifikacijo bankovcev.

Dovoljujemo si Vas o tem obvestiti s prošnjo, da o izumu obvestite merodajne faktorje s pripombo, da prosimo za takojšnjo izjavo, ali in v koliko se za izum interesirajo, ali hočejo stopiti med konkurente in koliko bi bili pripravljeni približno plačati za izum, ako se izkaže, da isti res onemogoča falsificiranje bankovcev.

Ponudbe naj se naslovijo na naslov: **Anton Sever, profesor v Ljubljani (SHS), Knafljeva ulica br. 4, I.**

Ponudniki se bodo do konca oktobra l. 1926 obvestili, kateremu ponudniku se je prodal izum.

Jugoslovenski izletniki v Trstu

Z luksuznim parobrodom «Karadjordje» bo dospela jutri na obisk v Trst skupina 110 jugoslovenskih izletnikov, ki se mudijo na zabavnem potovanju po Jadranskem in Sredozemskem morju. Izletniki se bodo mudili v našem mestu dva dni, nakar bodo odpotovali v Benetke.

SPORT

SPORTNO UDRUŽENJE

Uradno poročilo

(Dodatki in popravki v nedeljskem u. p.)

Naslov za dopisovanje: g. Bidovec Ferdo, Trst, Via S. Nicolò 18, IV.

Uradovanje: Dnevno od 19. do 20. in ob nedeljah od 8. do 12. v naših prostorih.

Sprejem: Sprejme se igralec Seflej in zavrne igralec Turina, oba od M. D. Magdalena.

Tekma Magdalena-Tommaseo: Sklepi T. V. N.: od 8. VI. t. l. se spremenijo v toliko-le: Igralcem P. D., B. R. in P. S. se zniža kazen na eno efektivno nedeljo prvenstvenih tekem prestano s tekmo Rocol-Tommaseo 13. VI. Igralcem P. D. in B. R. se da še strogi ukor z opominom, da se jima pri prihodnjem prestopku kazen podvoji.

Nogometno prvenstvo: Vse tekme se pričnejo v nedeljo z urnikom, ki ga bode priobčilo T. V. N. v četrtkovem uradnem poročilu.

SAVEZ SODNIKOV

V sredo točno ob 20. seja S. S. Prisotni morajo biti vsi.

Concordia - Adria II. 6:0 (2:0)

Krščena je nova četa, ki bo odslej v okviru velike naše sportne družine predstavljala škedenjske sportnike. Uspeh, ki so ga dosegli konkordiaši, je bil kolikor toliko predvidevan, vsekakor pa je prekoračil pričakovanje. Nepričakovan pa je bil tudi vtis v Škednju, ko se je doznalo o krasni zmagi škedenjskega benjamina. Jasna priča, da se naše ljudstvo zanima za naše sportno gibanje. Kronan je torej trud, požrtvovalnost in ljubezen voditeljev tega kluba in z večjo ljubeznijo se prav gotovo oprimejo dela spričo moralne podpore s strani domače javnosti.

Concordia nas je v popolni meri zadovoljila. Krasne in hitre kombinacije, lepo podajanje in ostri streli v vrata. Bili so momenti, ko so nadkriljevali celo tretjedivizijske ital. čete. Kar je najbolj povzdignilo moralo te čete, je — kar je vsem četam priporočljivo — bila igra skupnosti. Individualizem ni imel dela in na tej stopnji naj vedno stoji Concordia in uspehi so gotovi. Omeniti moram, da so kljub dvema rezervama vsi njeni člani igrali brezhibno.

Adria II. je dala, kar je mogla — poznalo pa se ji je takoj, da ji vodstvo ne obrača večje pozornosti. Oči teh so na Adriji I. Prav, toda za pomladek je treba tudi skrbeti; kdo bo pa polnil vrste prve v slučaju potrebe? Najboljša in vedno okupirana je bila obramba s Štolfo na čelu, medtem ko napad ni mogel priti — izvzemši parkrat — do veljave — kljub svoji individualni sposobnosti.

Igralo se je fair in kavalirsko. Čast obema četama. Sodil je tekmo g. Sancin dobro, nepristranski in objektivno. — E. Ž.

HAZENA

S. D. Adrija - S. K. Val 3:2

Zanimanje za to tekmo je privabilo lepo število občinstva na igrišče Vala, ki je res lepo zgrajeno na Trsteniku. Četi, ki sta se merili, sta si enakovredni (izid prve tekme 4:4), radi česar je bilo pričakovati zelo ostrega in napetega boja za zmago. Prisostvovali smo v resnici hitri in lepi igri, ki nam je nudila ono, kar se lahko pričakuje in zahteva od tega lepega ženskega sporta. Še z večjim veseljem beležimo, da sta četi igrali sicer v ostrem tempu, a ves čas z eleganco in kavalirstvom, kar do sedaj nismo bili navajeni videti, zlasti pri tekmah Adria-Val ne. Četi sta se uveljavljali z lepo tehniko in lahko igro. Pri tem gre zasluga tudi sodniku, ki je že v kali zadušil vsaki poizkus težke igre. Še nekaj naj beležim: mesto običajnega ženskega prepira med igranjem so igralke ves čas igre molčale.

Ta lepa igra pa je bila žalibog predčasno prekinjena, a to po krivdi neodgovornih in nedisciplinirani šovinističnih suporterjev. Naj povem sodniku, ki je kot kapetan odtegnil četo Adrije, da se je prenaglil, ker se kot sodnik ne sme preveč ozirati na psovke slabo vzgojenih mladičev. Igra bi se lahko nadaljevala, ker vpitje ni vplivalo na disciplinirane igralke. Mora biti skrb odgovornih voditeljev na igriščih, da nezrele elemente izbacijo iz njih.

Tekma kot taka pa je zapustila kljub temu incidentu lep vtis ter bi bilo želeti, da bi nam naše hazenašice podale še več takih prireditev. V podrobni opis se ne bom spuščal, ker kdor ljubi sport in rad občuduje zmožnost posameznih igralk, naj se poda na igrišče.

*

Po tej tekmi bi se morali srečati nogometni četi obeh društev, kar se pa ni zgodilo, ker, kakor doznajem iz krogov Adrije, ima ista večino igralcev bolnih in brez katerih se ni mogla meriti z močno četo Valašev. Vendar bi morala Adrija to pravočasno javiti. Disciplina je potrebna!

Sportnik.

Avtomobilska tekma Trst-Opčine

Na pobudo Tržaškega avtomobilskega kluba se je vršila v nedeljo predpoldne avtomobilska tekma Trst—Opčine. Tekme se je udeležilo znatno število dirkačev in je v vsakem oziru lepo uspela; razen posameznih incidentov, ki so neizogibni skoro pri vsaki tekmi, zlasti pa avtomobilski, ni bilo resnejših nesreč.

V splošni klasifikaciji si je priboril prvo mesto dirkač Enrico Ricchetti na avtomobilu Bugatti, ki je prevozil progo 9.5 km v 7'5" s povprečno brzino 72.765 km na uro. Drugi je privozil na cilj Gianni Maiani (Alfa Romeo) v 7'56"2/5; tretji pa Ivan Ferluga (Alfa Romeo) v 8'2/5.

V posameznih kategorijah je bila klasifikacija sledeča:

II. kategorija (motor do 1000 kub. cm): 1. Evgen Comici (S. A. M.), 2. Josip Percosini (Peugeot).

III. kat. (motor do 1500 kub. cm): Renato Lamborghini (Aurea), 2. Joso Puhalj (Aurea).

IV. kat. (motor nad 1500 kub. cm): Enrico Ricchetti (Bugatti), 2. Karel Kechler (O.M.).

V. kat. (motor nad 2000 kub. cm): 1. Gianni Maiani (A. Romeo), 2. Ivan Ferluga (Alfa Romeo).

Vsi dirkači so dobili zlate svetinje; prvaki v posameznih kategorijah so razen tega dobili še razna dragocena darila.

Iz tržaškega življenja

Rodbinska tragedija v Gradežu

Preteklo soboto zvečer se je odigrala v Gradežu krvava tragedija, ki je vzbudila med tamošn. prebivalstvom mučen vtis, zlasti, ker so njeni junaki ugledne osebe. Tragediji so dale povod nesrečne razmere, ki so vladale v družini odv. Frana Oktavija Raguse, bivšega policijskega komisarja. Ragusa, že prileten mož, je živel že delj časa ločen od svoje žene in sinov Marija in Mihaela, ki jima je sedaj 18 odnosno 20 let. Vzrok ločitvi je bilo baje dejstvo, da je imel Ragusa ljubavno razmerje z neko žensko, s katero je v zadnjem času tudi živel v divjem zakonu. Kakor je pač umljivo, sta sinova obsojala očetovo zablodo, ki je bila v sramoto celi rodbini; zato sta večkrat posredovala pri roditelju, da bi se spravil z ženo, ali da bi se vsaj ne pečal z drugimi ženskami. Toda njuno prizadevanje je bilo zaman. V soboto zvečer sta mladeniča zopet prišla k očetu in začela razpravljati z njim baje o nesrečni zadevi. Razgovor se je kmalu razvil v hud prepir, tekom katerega je Marij Ragusa potegnil revolver in izpalil proti očetu tri strele; zadel ga je v glavo in v hrbet. Dasi nevarno ranjen, je Ragusa zbežal na ulico, kjer so mu priskočili na pomoč ljudje, ki so prihiteli na streljanje. Ranjenec je bil pozneje prepeljan v tukajšnjo bolnišnico, kjer so ga sprejeli v nevarnem stanju v kirurgični oddelek.

Brata sta po zločinu zbežala, a sta bila kmalu potem aretirana in odvedena v zapor.

Včeraj je ranjenca zaslišal preiskovalni sodnik. Ragusa je izjavil, da sta sina prišla k njemu le radi denarja; ker pa jima ni hotel dati, sta se začela prepirati z njim in ga naposled tudi dejanski napadla. Sodeč po teh izjavah, bi bil glavni vzrok tragedije zgolj gmotnega značaja. Vsekakor pa za sedaj ni mogoče izreči o žalostnem dogodku končne sodbe, ker ni znano, kako se zagovarjata mladeniča, ki sta se drznila streči po življenju lastnemu očetu.

Vesti z Goriškega

Goriške mestne vesti

Nadaljevanje brez konca o Kemperlu

Državni pravdnik ni nič kaj zadovoljen z oprostilno razsodbo goriških sodnikov napram Kemperlu, zato je vložil proti njej priziv na prizivno sodišče v Trstu.

Toča na Krasu

Krasu ni bilo letos prizanešeno po neštetih vremenskih nevihtah, ki vihrajo preko cele naše dežele.

Ista toča, ki je potolkla pridelke na Planini, je neusmiljeno razbila vse kmečke upe na dobro letino vzhodno od Kobjeglave, okoli Avberja, Hruševce in tam naokoli. Prešla je preko onega gričevja na Vipavsko ter tamkaj dovršila svoje uničevalno delo.

Črešnjev izvozni trg v nedeljo in ponedeljek, 20. in 21. t. m.

Cene so bile v nedeljo sledeče: bele cepljenke 1.30—1.40, črne črešnje 0.80—2.40, zeleno stročje 0.60—0.80, grah 0.40—0.70, šparglji 1.60—2.00, krompir 0.40.

V ponedeljek pa sledeče: bele cepljenke 1.20—1.40, črešnje črne 0.70—2.00, zeleno stročje 0.40—0.60, grah 0.40—0.60, šparglji 1.50—1.80, krompir 0.40.

Na trg je bilo pripeljanih v nedeljo okoli 80 q črešenj, v ponedeljek pa okoli 300 q.

Trg je bil dober, povpraševalo se je več po črnih, ker belih je le mala količina več in žveplarji nimajo več interesa z njimi. Zato prihaja sedaj za črešnje v poštev samo eksport. Kljub dežju je bilo blago še precej dobro, ker kmetje sami že doma zbirajo nabrano sadje in polovico sami odvržejo.

Kar je prinešenih do sedaj na trg črešenj ali pa breskev ne prihaja še dosti v poštev, ker se gre le za malenkostne količine.

Svilodni trg v Gorici v ponedeljek 21. t. m.

Na trg je bilo prinešenih okoli 80 kg svilodov. Cena jim je bila razmeroma za letošnje leto dobra okoli L 28 kg.

V Vidmu in videmski okolici so tudi že začeli delovati svilodni trgi. Tudi vse svilodne zadružne sušilnice že sprejemajo blago. Cena pa tamkaj ni znana, ker se jemlje blago na odprto ceno.

Kar pa imamo vesti iz drugih krajev Italije, je cena cvilodam od 25—29 lir kg.

LJUDSKO GLEDIŠČE - TRGOVSKI DOM

V soboto 26. t. m. ob 20. uri bo zadnja predstava v tej režiji. Uprizori se enodejanka «Volkovi» in enodejanka «Maska».

GRGAR

V četrtek je dala slovo naši občini učiteljica g. Nemec Milka iz Bilj. Nadomestovala je g. Vodopivca Alojzija, ki leži že več mesecev težko bolan. V kratkem času službovanja v naši vasi si je pridobila splošno ljubezen in simpatije. Soglasno ji kličemo: «Živela!»

Obenem želimo tudi g. Vodopivcu, da bi kmalu okreval in prijateljsko stopil v našo družbo.

ŠT. VIŠKA GORA

Doznali smo, da nas bo v kratkem zapustil poveljnik tukajšnje orožniške postaje g. brigadir Fiore Oreste. Premeščen je menda v svoj rojstni kraj, v Neapolj.

Dasiravno je bil med nami le malo časa, komaj tri mesece, si je vendar znal pridobiti spoštovanje občinstva. Bil je res mož na svojem mestu, vseskozi vesten in pravičen, kot jih je dandanes le malo.

SOLKAN

Na podlagi neke ovadbe so napravili karabinerji Brezigarju Antonu hišno preiskavo. Dobili so pri njem 15 kvintalov vojnega materijala, lastnine torej državne uprave. Naznanili so seveda Brezigarja sodniji, ki je pa pred sodnikom dokazal, da je pooblaščen pobirati vojni materijal, ki ga je pri sebi le hranil, nikakor pa ne skrival. Na podlagi teh dokazov ga je sodnik oprostil. Prav tako je bil obtožen tudi Kodelja Blaž, da je oškodoval državo s skrivanjem vojnega materijala, a tudi Kodelja je bil oproščen, ker se sodnik nikakor ni mogel prepričati o njegovi krivdi.

AJDOVŠČINA

V nedeljo dne 13. junija t. l. se je zaključila tukajšnja, «Obrtno-nadaljevalna šola», ki je velike važnosti in koristi in pravi ponos za trg Ajdovščino in sosedne občine. Gospod ajdovski župan I. Kovač, ki je obenem predsednik kuratorija je zaključil 16. leto te obrtno-nadaljevalne šole — v lepih — jedrnatih besedah. Pozdravi učence in učenke ter zbrano občinstvo, med katerim smo videli poleg mnogih obrtnikov in drugega občinstva okoliške župane, nekaj uradnikov, odvetnika gospoda dr.ja Fornazariča itd. — Zahvali se v nadaljnih besedah učiteljstvu za trud in lepi uspeh; zahvali se učencem za redno obiskovanje šole ter marljivi napredek. Bodri in priporoča učencem, ki končajo ta obrtno-nadaljevalni tečaj, naj uporabljajo lepe nauke, ki so jih slišali od svojih učiteljev, kar bo koristilo obrti, njim samim, občini in državi.

K besedi se oglasi tudi župan lokavški, ki je tudi član kuratorija. V svojem in v imenu svoje občine se je zahvalil učiteljskemu zboru za trud in mu čestital na krasnem uspehu. Zahvalil se je županu iz Ajdovščine g. Kovač za njegovo požrtvovalno delovanje v prid te koristne šole; občini Ajdovščini, ki daje brezplačno prostore, kurivo, razsvetljavo; ajdovski posojilnici za velikodušni in plemeniti dar Lir 500.— in občini Sv. Križ za L 100.—. Navdušeno se je spomnil učencev; svetoval jim je, naj se nadalje izobrazujejo, naj se lepo in vljudno vedejo, naj bodo pridni in marčni. Priporoča jim še posebno — naj ne zabijo vere svojih očetov, ter jezika svoje matere! —

Nato je g. predsednik razdelil najmarljivejšim učencem darila v nagrado za njih pridnost in v spomin na šolo.

Občinstvo si je ogledalo nato razstavo, ki je bila res nekaj krasnega. — Šolska dvorana je kazala praznično lice. Vse stene polne risb posameznih učencev obrtnikov. Mize polne različnih zvezkov, ki so kazali napredek prvega razreda in sicer: v geometriji, projekcijskem in geometričnem risanju, obrtno pisanje in računstvo, italijanščina; v II. razredu: strokovno risanje, italijanščina, obrtno spisje, knjigovodstvo, obrtna kalkulacija in državoznanstvo. —

Kdor je pregledal te zvezke in krasne risbe, je moral priznati, da je tu uspeh velik in da je vrlo učiteljsko osobje naučilo učence v tako malo časih veliko lepega in koristnega. Veselilo nas je videti poleg zelo natančno izdelanih risb — ročne izdelke učencev. — Na pr. lično podstrešno okno (okvir) in vratca štedilnika v naravni velikosti natančno po meri in priženi risbi izdelan posteljnjak in jedilno mizo v minijaturi, itd. Učitelj M. Bras, — Želeti je za drugo leto več enakih izdelkov.

Učiteljski zbor je štel v ravno prošolskem letu sledeče učne moči. Ivan Kavs, vodja šole — učil: računstvo, kalkulacijo, spisje, zakonodajstvo in knjigovodstvo; Marij Bras je učil slovenske predmete. Katarina Boštjančič obrtno spisje in državoznanstvo. Franc Tessitore italijanščino, oziroma spisje. Učiteljstvo se je menjavalo v vseh razredih.

Šola je pod državnim nadzorstvom. Sedanji nadzornik je inžener R. Penso s sedežem v Gorici. Ob koncu leta je bilo v obeh razredih 64 učencev in učenk.

Po obrtu so bili letošnji obiskovalci trgovsko-le razvrščeni: trgovcev 15, mizarjev 10, čevljarjev 6, ključavničarji 4, kovači 4, kleparja 2 zidarja 2, peka 2, kovač 1, strojar 1, urar 1, livar 1, tesar 1; čakajočih na obrt ali brez obrti 10. —

Zanimivo je vedeti, kako je ta šola napredovala v teku 16 let. V letu 1910. je bila šola otvorjena in je štel takrat prvi razred le 17 dečkov in 22 deklic. Leta 1918-19. je bila šola zaprta radi vojnih razlogov in šele 1919-20. je zopet oživela, za kar se je največ trudil takratni ravnik trg. in obrtne zbornice g. dr. Bilak. Potem je postal nadzornik g. inžener R. Penso, ki še danes vrši ta posel. Leta 1919. se je odprl II. razred. Šola je lepo napredovala in vsako leto vstopajo učenci v večji množini, tako da so danes prostori tega učnega zavoda premajhni. Od postanka te šole do danes sta bila sprejeta 402 učenca, a z dobrim uspehom je ta tečaj dovršilo 183 učencev obeh spolov.

* * *

Cestni promet skozi trg

Vsako toliko časa se vrše po vseh mestih avtomobilske motorne in druge tekme. Pa stojijo takrat na vogalih razni pazniki in stražniki, da opozarjajo ljudi in vozila na red. To pa le vsako toliko časa.

Pri nas so pa dirke skozi trg čisto običajne. Nobeno avtovozilo ne zmanjša niti najmanj svoje hitrosti skozi naš trg, ampak drvi v istem mrzličnem tempu skozi naše vijugaste ulice kot da bi se nahajalo sredi stepe. Frči blato na vse strani po hišah tja gori do prvih nadstropij, ubogi pešci skačejo v stran in se tišče sten, otroci vrišče in oko postave ono občinsko in ono orožniško vsega tega ne vidi. Dve revni, zaprašeni tabli: Vozite počasi — Al Passo d'uomo — sta brez moči, nihče ju ne vidi, služita le vrabcem za stojišče.

Nujno potrebno bi bilo, da bi obe omenjeni očesi vsaj od časa do časa opozorili avtomobilske dirkače, da ima Ajdovščina čudovito ozke ulice, nesramno ostre in zavite vogle ter da imajo Ajdovci zlomljive kosti in uđe.

Pričakovati je, da bo nad vse brižno oko postave i semkaj usmerilo svoje prizadevanje in poglede.

IZ KANALSKE DOLINE

Nepretrgano deževanje v petek čez dan in po noči je povzročilo razne usade zemlje. Zemlja se je udrla na železnico in pa na cesto med Ročinjem in pa Kanalom. Dotičnim posestnikom je napravila precej škode. Pa tudi raznim drugim posestnikom je voda drla po nabrežnih njivah in odnašala zemljo ter letošnji še nezreli drobni krompir. Škode je posebno po njivah veliko.

Na doblarski cesti, ki pelje proti Srednjemu, sta se ubila dva konja. Pri obračanju voza sta konja udarila nazaj, voz je zašel pod škarpo in vse je strmoglavilo v grapo, kjer sta se konja ubila. Sicer mala voda doblarskega hudournika je nenadoma tekom petka narasla in odplavila mrtva konja v Sočo. Deroči Sočini valovi so vzeli po svoji strugi tudi razno drugo živino, par krav, kokoši itd., katero je najbrže povodenj višje gori odplavila.

GORE NAD IDRIJO

V nedeljo dne 13. junija 1926. je priredila gorska mladina Remčevo žalo-igro «Užitkarji». Bila je to znova oaza kulturnega dela na bivšem Kranjskem, ker reči moramo, da je pri nas povsod še preveč zaostalega duha in življenja. Zato nam ne bo nihče zameril, če se spustimo malo dalje v stvar in lahko rečemo, da nam bo tudi «Edinost» naklonjena in ji ne bo žal, če bo morala v vesteh od nas raztegniti prostor v svojih kolonah. —

Pri nas bo res treba še orati. Medtem, ko imajo povsod drugod že dobro razvita društva in društveno delo, je okolica Idrije šele začrtala prvo brazdo. Veliko dela nas še čaka, toda dalje po poti, dalje in vztrajneje. —

Gorska mladina je tokrat prvič nastopila z resnim delom, zato gotovo ne bo škodilo, če povem gotove napake, ker le z vajo in delom moremo koristiti skupni stvari in z malenkostnim trudom odpraviti napake.

Splošno so bili igralci glasovno šibki. To se je opazilo pri vseh. Tako manjka glasne izgovorjave in točne kakor tudi razgibanosti.

Užitkar na pr. je bil skozinskoz preveč monoton, čeravno sicer dokaj dober. Tudi užitkarici bi se marsikje bolje podalo malo korajže v glasu in nevednega joka. Snaha in Peter sta bila dokaj na mestu, sosed pa je bil dober vaški mogotec, tako v igri sami na sebi kot tudi v maski. Mešetar ni poznal svoje vloge, ne v kretnjah ne v besedi. Bil je bolj podoben kakemu gluhemu pastirju kot mešetarju. V svojo vlogo se ni vživel. Sicer mu ne odrekam sposobnosti in volje do dela, le resnega stremljenja za stvarjo mu manjka. Na kakem semnju naj si ogleda mešetarja, pa bo videl, da je res. —

Sodnik je bil sicer dober, le videlo se je, da po sodnijah ni imel mnogo opravka, kar mu je le v čast, ker ni znal biti dostojanstven kot so to sodniki, zlasti ko izrekajo sodbo. Nič ne škodi, napravil je dober vtis.

Med vsemi najboljši je bil kancelist, dober tip mestnega slabotneža. Gospodična dobra, živahna, tudi sosede kažejo, da bodo mogle nastopiti prihodnjič v boljših vlogah in večjih. Fantek se bo še dobro razvil. Uporabljajte ga.

Vriskanje svatov za odrom preglasno, radovednost neke gospodične, ki je kukala s celo glavo skozi okno, bi lahko izostala.

To bi bilo v kratkem par napak, ki jih mora bodočnost popraviti, s čimer si dajemo torej tudi smer bodočega dela. Vsi igralci so bili prvič na odru in so pokazali, da so njih sposobnosti tolike, da bodo gotovo še nastopili. Moj namen ni, da bi Vas strašil in Vam jemal korajžo, ne, niti od daleč. Toda namenili smo se, da napredujemo, da se z dneva v dan izpopolnjujemo, zato pa je naša dolžnost, da si odkrito povemo, kar ni prav. Ne za zabavo, za prospeh delajmo in za povzdigo prosvete žrtvujmo. Je med Vami marsikak dober talent, ki bo na Vašem odru dober igralec-dilentant. Požrtvovalnosti je treba in te imate dovolj, zato pa bodite v zgled vsem mlačnežem daleč na okoli. Ne strašite se truda. Vsak korak, ki ga napravite na tej poti, je steber skupne zgradbe. Zato orjite in sejte seme kulture povsod in vedno. Ne ostanite pri prvem uspehu, ampak stopite še na oder, upoštevajoč te skromne nasvete. Vaši tovariši-delavci iz doline, iz mesta, Vam bodo stali ob strani, kolikor bo mogoče. Gorska mladina — naprej! Priredite morda kmalu zopet kako igro, da se znova povzpemo iz zaprašenega mesta k Vam na čisti zrak. Mladini iz Ledin, Vrsnika, Idrskega pa kličem: «Posnemajte Gorjane!» — Idrijčan.

IDRIJSKA OKOLICA

Doneseк k planinskemu vprašanju

Mesto Idrija je samo na sebi nekako izhodišče za srednjegorsko turistiko. Obdano je od visokih hribov krog in krog in leži v ozki dolini ob izlivu Nikove v Idrijco. Mesto samo na sebi nam ne nudi dovolj znamenitosti, pač pa njena okolica. Vzemimo samo gornji tek Idrijce. Izvira v Gornji Tribuši pod najvišjo vasjo Julijske Krajine, pod vasjo Vojsko (1098 m) 4 ure hoda od Idrije in teče po ozki jako romantični dolini. Med potjo, ki si jo je morala priboriti med velikanskimi skalami (na nekaterih mestih je komaj 2 m široka struga), dela neštete slapove, sicer ne velikih, a zato nič manj lepih. Važno je omeniti tudi klavže, t. j. nasip, ki zadržuje oz. nabira vodo, ki so jo rabili za splavljanje lesa. Takih klavž je več: ene lesene in ene kamenite na Idrijci, Puterh in Bela ob pritoku reke Idrijce ob Belci. Vsej pokrajini pa delajo okvir krasni, na mnogih krajih še nedotaknjeni gozdovi, v katerih stoji še nešteto pravih velikanov med drevesi, zlasti smrek in bukev.

Skratka lahko rečemo, da je ta dolina od izvira do izliva Idrijce v Sočo ena izmed najlepših, če ne najlepša, kar jih je v Jul. Krajini izvzemši dolino v gornjem toku Soče.

Od mosta dalje pa vzbujajo zanimanje zlasti velikanske skale, ki so se odtrgale z vrhov za časa najhujšega potresa, kar jih je čutila ta naša dolina, delom še iz ledene dobe. Značilna je tudi meja med Krasom in Jul. Alpami. Rob Krasa, t. j. rob Trnovske planote pada strmo skoro na vsej črti v dolino Idrijce in njenih pritokov, tvoreč strme prepade iznad katerih se nudi turistu najkrasnejši razgled na bližnjo in daljno okolico.

Med te vrhove bi šteli v glavnem: Zeleni rob in Poldanovec nad Tribušo. Od severne strani skoraj nepristopna hriba se odlikujeta ne le po razgledu, ampak tudi po bogati flori. Omeniti je tudi hrib Hudournik nad Tribušo.

Ob Idrijci je sicer speljana pot, toda ne nudi nobenega posebnega užitka, ker je previsoko speljana. Kdor hoče občudovati dolino, mora pretrpeti marsikatero nepriliko in iti oz. plezati ob strugi, kar pa ni posebno lahko in mnogokrat tudi tako nevarno, zlasti po večjem deževju, ko so tla premočena.

Kake tri četrt ure od mesta leži v kotlini tik Idrijce «Divje jezero» obdano od dveh strani od neprehodnih sten, od tretje pa od meli, ki se dviga strmo proti obrobljajočim jo stenam. Proti izlivu je sicer odprto, toda pogled nam ne nudi nikake posebnosti. Znamenito je radi podzemske zveze z Vipavo.

Tudi dolina Zalice je jako romantična. Po silno ozki dolini se vije umetno speljana cesta, pod njo pa teče Zalica, nad katero se dvigajo strme in grozeče stene, da človek misli, sedaj pa sedaj se mora sesuti ta ali ona.

Glavna posebnost naše okolice pa je izredno lepa flora, ki pa žal že nekoliko izgineva in se je bati, da bodo nekatere rastline zatrte. Med znamenitimi cvetkami bi bilo omeniti planiko na Goljakih, Hudourniku etc., kranjski jeglič (Primula carniolica) c dolini Idrijce, na Jelenku, Hudourniku, rumeni jeglič (Prim. auricola) samo na Jelenku, rumena lilija izumira; dve vrsti rdečih lilij; nemška perunika (Iris germ.), ravš ali rododendrum, ki krije pobočja nekaterih hribov, in nekatere, ki so malone že izginile.

Posebne pozornosti pa naj bo deležna jkačja smreka, to je neke vrste eksotična smreka (en sam eksemplar), ki raste na Koševniku.

Najkrasnejše razgledne točke, na katere je mogoče priti iz mesta, so: Jelenk (1106 m) nad Sp. Idrijo, Javornik (1242 m) nad Črnim vrhom, Razglednik (700 m) na Gorah, Rejčev hrib (877 m) nad Ledinami, Goljaki (1481 m) na Trnovski planoti.

Poleg lepega razgleda, ki ga uživa turist s teh lahko pristopnih hribov, se ti ponašajo s prekrasno floro, kajti poleg omenjenih redkih rastlin je moči dobiti tudi gorski cmijan, ciklamen, šmarnico, narcise, zvončke itd.

Glede razgleda bodi omenjeno, da je zlasti z najvišjih vrhov jako obširen. Sega daleč v Furlanijo na eno stran, na drugo pa preko 1/5 Slovenije. Vidijo se grebeni Jul. Alp, Karavank, Kamn. planin, del Krasa, morje z okolico Trsta in Gradeža itd.

ČRNI VRH NA IDRIJO

Kot smo že svoječasno poročali, se je pri nas osnoval nekak cerkveni odbor za zidanje župnišča. Nimamo nič proti temu, ker čutimo sami živo potrebo po dostojnem stanovanju svojega dušnega pastirja, zdi se nam pa vendar potrebno spregovoriti par besed o stvari. Razumljivo je, da je moralna dolžnost vsakega župljana, da prispeva po svojih možnostih za občekoristno napravo. Vendar pa ni v skladu s to moralno dolžnostjo dejstvo, da se hoče nabiranje prispevkov izvajati po nekakem davčnem sistemu, to se pravi, da si gospodje, ki jim je stvar največ pri srcu, usvajajo pravico prisilnega odmerjanja prispevkov. Tako postopanje s nam ne zdi umestno in ga bomo odklonili, tudi radi motenja dobrohotnosti posameznika, ki mora vsaj pri dobrodelnosti imeti svobodno voljo. Toliko glede prispevkov samih.

Glede gradbenega načrta bi bilo tudi marsikaj pripomniti. Proračun zidave je naravnost ogromen za naše miserne gospodarske prilike, ker presega baje 100.000 lir. Ne samo, da nam ta račun prinaša previsoka obremenjenja, ampak je tudi skrajno neekonomičen. Z stavbo novega župnišča je predvidevano poslopje, ki ga je svoječasno v ta namen zapustila pok. g.a Plešnarjeva. Poslopje se nahaja v povsem dobrem stanju razen nekaterih malenkostnih popravil, ki so pa zgolj gradbeno-tehnične narave. Mnenje gradbenika-strokovnjaka je, da bi se poslopje dalo povsem dostojno in v skladu z estetičnim čutom naših občinarjev preosnovati v reprezentančno župnišče, na katero bi bili lahko ponosni, z eno tretjino svote predvidevanega prej omenjenega proračuna. Prosimo in pozivljemo radi tega cerkveni odbor in g. žup. upravitelja, da upošteva ta naš težki gospodarski položaj in se ne spuščata v razkošne načrte, ki nam gotovo ne bodo prinesli blagostanja, in naj upoštevata trud in napor kmeta, ki si v znoju in mučnem delu mora varovati v sedanjih težkih časih svoj dom in svojo zemljo. Odobravamo misel, da dobi naš dušni pastir primerno stanovanje, ne sme se pa v tem oziru pretiravati. Pa brez zamere!

VEDRIJAN

Pred nekaj tedni se je ustanovilo pri nas Prosvetno društvo. Nič nimamo proti temu. Le naj se organizira tudi drugomišljenik. Samo to svetujemo nekaterim poglavarjem pri tem društvu, da naj namreč ne govorijo, da tisti, ki čita «Edinost» ni kristjan, da podpira kapitalizem itd. Vedo naj, da smo mi na našo «Edinost» ponosni in da ji zaupamo, ker vidimo, da nastopa tudi v obrambo vere, kadar je to potrebno, kakor ne prizanaša kapitalistom, kadarkoli se je nudila prilika, da nastopi v zaščito delavca. Zato ne bodo taka govoričenja prav nič zalegla pri nas. To naj si zapomnijo klevetniki našega vrlega glasila. — Več vaščanov.

IZ KOBARIŠKEGA KOTA

Ali sesavci ali dvoživke?

To soboto je minulo devet tednov, odkar neprenehoma dežuje. Skoraj ne vemo več, naj se prištevamo sesavcem ali dvoživkam. Ker smo na meji med ravnino in gorovjem, smo sicer že vajeni več ali manj dolgotrajnega pomladanskega deževja, a takega vremena kakor letos, ne pomnijo niti stari ljudje. In vendar je pričetek kazal jako lepo. Gozd je letos 14 dni prej ozelenel nego navadno in po njem smo se ravnali glede setve, a varali smo se. Druga leta ob tem času nam je sirk — naš glavni pridelek — segal že do pasu, sedaj ga je komaj za ped, vratnino (poljsko seno) smo imeli okrog sv. Antona že spravljeno in s košnjo smo se počasi pomikali proti vrhovom, letos še vse stoji in marsikoga je vjedlo radi sena. Zanašaje se na bližnjo košnjo je marsikdo prodal preveč lanskega sena in sedaj si ne more pomagati.

Starega sena ni več, novega ni še.

Starega sena ni več, novega ni še in nekaj dni je tako neprestano deževalo, da ni bilo mogoče izpod strehe in se ni moglo trave nakositi niti sproti. Pravijo celo, da si je moral neki kmet, ki je prodal lepih kvintalov sena, pomagati s slamo iz postelnjaka, ako je hotel nakrmiti živino! Nekam žalostno gledamo v prihodnost. Poljski pridelki kažejo skrajno slabo in seno je redko, ker manjka toplote. Ako se vreme kmalu ne predrugači, bomo reveži. Naši kraji ležijo ob vznožju Stola, kjer je najti ob vsakem koraku studenec, zato so letine pri nas boljše v suhih letih. Vendar upajmo! Ker je naš svet bolj peščen in večinoma v bregu, se bo voda že odtekla. Še slabše nego pri nas je v kobariški ravnini. Zemlja je ilovnata in svet raven kakar miza, da voda ne ve kam bi se odtekala.

Podbela (občina Sedlo).

Vsaj neredni poštni urad bi radi imeli!

Poredkoma se izgubi v našo vas kak časnik, a še takrat, ko ga dobimo v roke, smo zunanjemu svetu nevoščljivi, čitaje kako se drugod pritožujejo radi slabega poštnega prometa, radi nerednega poslovanja, radi zakasnelega vročevanja pisem itd. Da bi le mi imeli kaj podobnega, kar diši ali smrdi po poštnem urdu, nabiralnici ali pismonoši! A od vseh uradov poznamo le domačo šolo in davkarijo, ki je pa v Kobaridu. Naša vas šteje 55 hiš. številk in je po načinu tuk. obmejnih vasi tudi naša tako skupna, da v 10 minutah lahko obhodiš vse hiše ne da bi izpustil eno. Nimamo ne nabiralnice ne pismonoše in moramo hoditi na oddaljeno pošto v Breginj.

Podbelski poštni nabiralnik v grmovju med Sedlom in Podbelo.

Pošto prenašajo večinoma otroci, in da od takih pismonoš ni mogoče zahtevati reda in pismene tajnosti, je pač umevno. Če kdo pričakuje odgovora na svoje pismo, mu svetujemo, naj pregleda grmovje ob poti med Sedlom in Podbelo, morda dobi tam težko pričakovanih vesti.

Nasvet za odpravo sedanjih neznosnih poštnih razmer

Poštnina je dandanes že itak neznosno visoka, ako pa moramo radi pisma izgubiti še pol dneva v Breginj in nazaj, je to vsekakor preveč. Pismenega prometa je precej, ker se nahaja polovica moških po svetu. Na otroke se za prenašanje pisem ne moremo zanašati, ker od njih ne moremo zahtevati odgovornosti in tako nam pošta prizadene prav občuten davek. Ker že hodi pismonoša v Sedlo iz Bregianj ter tudi v Stanovišča in Homec, ki ima le 11 hiš, bi bilo pač umestno in potrebno, da dobimo tudi mi poštno nabiralnico in pismonošo, saj smo oddaljeni od Sedla le bora 2 km. Seveda ne moremo tega zahtevati od pismonoše, ki za revnih 80 lir mesečno dnevno obere 3 vasi, a upravičeno smemo zahtevati to od poštne uprave. Saj vendar ne živimo v osrednji Afriki, ampak imamo tudi mi šolo, kjer se učimo čitanja in pisanja, a kaj nam to koristi, če nam je čitanje in pisanje tako otežkočeno. Še bolje pa bi bilo, da se naša vas v poštnih zadevah priklopi Borjani, kamor imamo le pičle pol ure in naši ljudje pogostoma gredo mimo na poti v Kobarid, Čedad itd. Vendar je edino prava rešitev v tem, da dobimo, če že drugače ni mogoče, vsaj tri krat na teden pismonošo, ker le on je odgovoren za to, da se pisma oddajajo in vročijo.

Slabšanje poštnih razmer

Da so naše poštne razmere slabše nego nekdaj, nam dokazuje tudi to, da se je iz breginjske pošte odpravil telefon do Kobarida, kar nam je bilo v veliko olajšavo, če drugače ne, vsaj v slučajih nujne zdravniške pomoči.

Prip. uredn.: - Političnо tajništvo «Edinosti» v Gorici je na podlagi Vaših sporočil napravilo takoj vlogo na poštno direkcijo v Videm, da vsaj glede razdeljevanja poštne korespondence ukrene potrebno. Poštna direkcija bo gotovo vprašala potrebne informacije pri županstvih in morda pri karabinerjih ter potem ukrepala na podlagi dobljenih informacijah.

2) Glede razlastitvene odškodnine zemljišč, po katerih teče železnica Čedad - Kobarid, je tajništvo izvedlo sledeče: Družba ki je sedaj sprejela nase upravljanje te železnice, se je morala obvezati, da izplača tekom tekočega leta vse razlastitvene odškodnine. Pričeli so že ponekod z merjenjem zemljišč. Tajništvo je že stopilo pismeno v stike z ravnateljstvom družbe ter bo v kratkem tudi osebno posredovalo v tej zadevi.

Iz tržaške pokrajine

ŠEMPOLAJ

Pri nas imamo sedaj dve učni moči, in sicer g. učitelja Vlacovich-a in njegovo gospo soprogo. Gospod Vlacovich uči italijanščino, gospa pa bi morala učiti slovenščino od četrtega razreda dalje, kajti slovenščina je bila do sedaj ukinjena, kakor je znano, samo v prvih razredih, dočim bi moral biti v ostalih razredih učni jezik še vedno slovenski. Toda pri nas žalibog ni tako. Kajti g. Vlacovich, kot šolski voditelj, je popolnoma ukinil slovenščino tudi v ostalih višjih razredih. — Obračamo se tem potom na našega poslanca g. d.rja Wilfana ter ga prosimo, da intervenira na merodajnem mestu, da se zopet vzpostavi v višjih razredih ukinjena slovenščina.

Ali ste si naročili knjige „GORIŠKE MATICE"?

PODVIZAJTE SE IN NAROČITE SE ČIMPREJ NA KNJIGE GORIŠKE MATICE, KER POTEKAJO ZADNJI DNEVI NABIRANJA ČLANOV.

AKO NI V TVOJEM KRAJU NOBENEGA POVERJENIKA ZA GORIŠKO MATICO, SPREJMI NASE TO DELO, TI PRIPROSTI FANT IN DEKLEI PIŠI PO NABIRALNO POLO NA GORIŠKO MATICO V GORICI, UL. FAVETTI 9.

To in ono

— **Na evharističnem kongresu v Chicagu** gre vse na veliko, po ameriško. Romarje iz vsega sveta računajo na 1 milijon. Za to množico je katoliških cerkva v Chicagu premalo, pa so dali protestantje še svoje na razpolago. Za tisk so osnovali 30 novih brzojavnih prog; ker niso mogli prisostvovati vsi veliki pontifikalni maši v soboto, so instalirali mogočen radiofonski aparat s 45 govorili, ki so dovoljevala tisočim ljudem poslušati mašo iz daljave. Prihodnji evharistični kongres se bo vršil v Sidneju v Avstraliji.

— **Beograjski občini** so sodnijsko zaplenili avtomobile, ker ni hotela plačati 183.000 dinarjev nagrade bančnemu uradniku Štefanu Jovanoviću. Nagrado si je Jovanović zaslužil, ker je dokazal, da izdeluje Standard Oil Company potvorjene bilance in je na ta način državo opeharila za velike svote. Obsojena je bila, da plača beograjski občini okoli 2,000.000 Din. trošarinskih pristojbin, a od teh bi pripadalo 183.000 Din. Jovanoviću.

— **Francoski kontreadmiral Jolivet,** vodja pomorske misije na Poljskem, je v Varšavi umrl. Bil je eden najboljših francoskih vojnih pomorščakov in je štel 58 let.

— **Strašilna bomba.** Pri preiskavi bombe, ki jo je hotel atentator Mihić zagnati na Štefana Radića ob priliki nekega zadnjega njegovega shoda, so dognali, da je bila napolnjena z navadnim črnim smodnikom in torej čisto neškodljiva.

— **Kitajske ulice,** n. pr. v Pekingu, nosijo čudna — za naše pokvarjene posluhe — čudna imena. Ena se imenuje «Ulica srečnih vrabcev» — ker je te živali tam toliko. Evropejci bi jo gotovo imenovali samo «Vrabčja ulica» — če bi v svoji nepesniški suhoparnosti sploh prišli do tega, da bi jo imenovali po vrabcih in ne po kakšnem starem soldatu ali še starejšem rodoljubu. Druga ulica se imenuje «Ulica večnega miru» — pa je najbolj bučna in najprometnejša v vsem mestu. Tudi takšne dobiš, ki se imenujejo «Poslušnost» ali «Kameniti tiger» ali «Barbarska ulica» — tujcem na čast. Neka stara mestna vrata se imenujejo «Vrata stalne nedolžnosti.»

— **Znanstveno delo v Rusiji** je posredovalo lani 75 naučnih zavodov in akademij, 11 naučnih knjižnic, 476 muzejev, 11 naučno-umetniških zavodov in društev in 202 društvi za znanstvo in krajevno spoznavanje. Obrana prirodnih lepot je bila razširjena lansko leto na 111 mest.

— **7000 žen** iz Angleške se je zbralo v Londonu, kjer otvarjajo kongres proti vojni. Vso pot so prehodile peš, oblečene v modre jumperje, na katerih je naslikan golob miru in besede «Pax» (mir). Po poti so pridigovale za mir. — Med sedanjim pokolenjem, ki ga tvorijo sami zakrknjeni bojeviti grešniki, so s takšnimi sredstvi dosegle gotovo prav majhne uspehe. Bolje bi bilo, da bi vzgajale pacifizem v duše svojih otrok. Tako bi nekaj izdalo — celò brez kongresov in napornega potovanja peš.

— **Rusko-kitajska pogajanja** zavoljo vzhodne kitajske železnice so se ustavila. Rusi so začeli zbirati čete ob mandžurski meji. Vest, da bi bili boljševiki zasedli Mongolijo, še ni potrjena. Gotovo pa je, da se na daljnem vzhodu pripravljajo nove vojne homatije.

— **Dunajski socijalisti** so priredili v soboto velikansko demonstracijo proti nameravani šolski reformi. V sprevodu je bilo nad 100.000 ljudi. Incidentov ni bilo.

— **Romunski Landru.** Policija je v Alczinu blizu Hermannstadta aretirala nekega čevljarja Schwartza, ker je bil z nožem ranil svojo osmo ženo, ki se je hotela zavoljo njegovega brutalnega karakterja od njega ločiti. Schwartz je priznal, da je umoril 11 žensk, med temi vseh prejšnjih sedem, s katerimi je bil poročen.

— **Avstrijski krščansko-socijalni poslanec Kunschak,** obenem predsednik krščansko-socijalne stranke je podal na to funkcijo demisijo, ker se je pojavil v stranki odpor proti šolski pogodbi, ki jo je bil sklenil z demisijoniranim ministrom Schneiderjem s socijalnimi demokrati.

— **Rabindranath Tagore,** ki je še vedno v Rimu, obišče v bližnjih dneh Češkoslovaško.

— **Razstava slovenske slikarske moderne** se je otvorila v Sarajevu. Odičena je tudi po slikah dveh naših rojakov, Vena Pilona in Franca Stiplovška.

— **Sloviti jugoslovanski dramatik** knez Ivo Vojnović je odlikovan s češkoslovaškim redom Belega leva.

— **Proti švedskemu prestolonasledniku** je bil nameravan atentat. Na njegovo ladjo sta bila izstreljena dva strela in ranila enega mornarja. Princ sam je bil ta čas na drugi ladji, ki se je pripeljala nekaj pozneje na mesto atentata, in je tako ušel nevarnosti. Storilci so izginili z motornim čolnom, iz katerega so bili streljali.

— **Verižniki stavkajo.** V Johannesburgu (Južna Afrika) so izjavili izposojevalci denarja na menice in zastavljanje, da bodo zavoljo nekega novega zakon proti odiranju zaprli svoje urade. To bi bila končno takšna stavka, za katero bi bilo treba njene udeležence podpihovati, naj vzdržijo do zadnje kaplje krvi.

— **Uspešno morilno sredstvo** predstavlja avtomobil. V samih Združenih državah je lansko leto uničil 25.000 človeških življenj, med temi kakšnih 6000 otrok. Bolj ali manj ranjenih je bilo 750.000 oseb.

— **Interesantne kaznilnice** imajo na Rumunskem. Da jih imajo tako interesantne, so zvedeli Romunci šele te dni, ko je nenadna oblastna preiskava spravila nič manj nego 17 kaznilniških ravnateljev pod ključ, med njimi celò glavnega kaznilniškega nadzornika. Ugotovilo se je, da so ti ravnatelji za podkupnino dovoljevali kaznjencem vse mogoče ugodnosti, ki si jih more človek izmisliti, med katerimi je še najmanjša ta, da so jih puščali po mili volji na prosto, v zabavišča, v gledališča, na obiske domov ali kamorkoli. Pa če se je hotel človek pozabavati, mu ni bilo treba niti ven, kajti v kaznilnici mu je bilo vse na razpolago, v nekih kaznihnicah so imeli celò stalno nameščene družbe žensk. Po vsej Rumunski se dviga sedaj nad zadevo gost prah.

Znanost in umetnost

Roman zadnjega Habsburžana . - Razpad carstva. - Oskar Habicki. Knjižnica «Jutra» V Ljubljani 1926.

Pravkar je izšel ponatis tega romana, ki je lani izhajal v podlistku «Slovenskega Naroda» v Ljubljani in vzbujal med čitajočim občinstvom splošno pozornost in zanimanje. Knjigo, ki obsega 333 strani, krasi originalna slika cesarja Karla z madžarsko kraljevsko krono na glavi, po katerem sega koščena mrtvaška roka. Roman se naslanja na zgodovinske dogodke in slik v najpestrejših barvah življenje na dvoru cesarjev Franca Jožefa in Karla, razkriva smelo roko vso propalost najodličnejših predstaviteljev habsburške cesarske rodbine in kaže na markantnih zgledih iz življenja nadvojvode Otona, Karlovega očeta, nadvojvode Frana Ferdinanda, Karlovega strica in cesarja Karla samega, da je bil propad te vladarske hiše nujna posledica dekadence njenih članov, moralne njih nebrzdnosti v življenju in politiki in nedostajanja vsake etike. Orgije, ki jih je uganjal Karlov oče nadvojvoda Oton, pobožnjaška, pri tem pa vse zakone prave morale suvereno zametajoča Karlova vzgoja, nebotična razuzdanost dvorjanikov, predstavljenih v osebi dvornega svetnika Hortinga, vse to je opisano z rafinirano umetnostjo, vendar pa decentno in na način, da povzročajo ves nastopajoče osebe samo stud in gnus, a nobenih simpatij.

Posebno se je piscu posrečila karakterizacija treh glavnih oseb, ki so v zadnjih desetletjih odločevale o usodi avstrijske monarhije in njenih številnih narodov: nadv. Frana Ferdinanda, cesarja Franca Jožefa in cesarja Karla. Zlasti izborno je uspela pisatelju karakterizacija cesarja Karla. Stoji pred nami kot duševno manj vreden človek, kot slabič, ki kot nihalo koleba sem ter tja, kot mož brez energije in lastne volje, ki je sicer dostopen vsem vplivom, ima pa nad njim vso, naravnost demonično moč njegova žena Zita. Takšen je bil Karel v resnici. — Roman konča s propadom avstrijskega cesarstva in s Karlovo smrtjo na Madejri. Njegov zaključek je tragičen in kot tak bi moral vzbujati v čitatelju sočutje, simpatije, toda dojem tega življenjskega romana je čisto drugačen: srce ostane docela hladno in čitatelj si oddahne, ko odloži knjigo, v prepričanju, da je habsburška drama morala končati tako, kakor je, ker je to neizprosno zahteval zgodovinski razvoj, ker je bil to postulat pravičnosti, ki se je ob koncu koncev morala uveljaviti in naj so ji Habsburžani klubovali tudi dolga stoletja.

Roman je pisan z napeto živahnostjo. Posamezni prizori so podani naravnost mojstrski, tako na primer ljubezenska scena z Mici Lorenz, prizor z natakarico v Brandysu itd. Knjiga je pisana v lahkem slogu, stavki os kratki, jezik lep. Dogodki se razvijajo naravno, jadrno kakor v filmu. Čitatelj sledi dogodkom z največjo napetostjo in ne odloži knjige, dokler je ni prečital do konca. Roman ni za mladino. V odraslih bo zapustil dojem, da je bil spričo propadlosti in moralne dekadence vladajoče dinastije že zadnji čas, da je razpadla Avstrija, ker bi bila bolna dinastija sicer okužila moralno še zdrave narode. Knjig se dobiva pri upravi «Jutra» v Ljubljani.

Gospodarstvo.

RAZVOJ KROMPIRJEVEGA TRGA V NEKATERIH MESTIH NEMČIJE

Opisati hočemo na kratko razvoj krompirjevega trga v nekaterih mestihNemčije, kamor se je pošiljal in se pošilja tudi iz goriške okolice prvi zgodnji krompir.

Stanje teh trgov v preteklem tednu hočemo podati v par potezah v toliko, da bodo naši ljudje videli, s kakim konkurenčnim blagom imajo opraviti.

Predvsem je bil važen in dober trg za našega štandreškega, in šempeterskega kmeta **Monakovo.**

Krompir, ki je prihajal pretekli teden na trg, je bil popolnoma drugačen kot pa pred 14 dnevi. Zlasti napoletanski krompir je lep in po velikosti ves enak. Seveda ni beli krompir še tako trden, ker je presvež, toda kmalu bo popolnoma odgovarjal prav vsem zahtevam lepega, zrelega krompirja za trg.

Jako lep in debel je rumeni krompir ter ga posebno radi tega imajo sedaj radi na vseh trgih.

Nekoliko se je ustavil promet s podolgastim krompirjem, ker prihaja sedaj na trg okrogli krompir v zadostni množini ter lepe in debele kakovosti.

Cene so bile na monakovskem trgu sledeče:

Krompir iz Apulije (Puglie) v južni Italiji ima najlepšo ceno, ker je najbolj zrel. Kvintal od 18-19 mark.

Beli napoletanski od 12-14 q, rumeni napolet. od 15-16 q.

Stuttgart. V tem mestu je cena nekoliko višja in se prodaja apulijski po 23-26 mark kvintal, rumeni napoletanski po 18-20 mark kvintal.

V Frankfurtu je približno ista situacija kot v Stuttgartu.

Severna nemška mesta. V Berlinu, Hamburgu in Bremenu so cene nekoliko višje kot v južni Nemčiji. Povsod na trgu dosti zrelega apulijskega krompirja, rumenega in belega napoletanskega. V Bremenu je predvsem priljubljen rumeni krompir, drugod pa posebno v Berlinu, pa beli.

Borzna poročila.

Trst, 21. junija.

Amsterdam 11.00, Belgija 80.50, Francija 79.50, London 134.80, New York 27.65, Španija 453, Švica 536, Atene 34.25, Berlin 655, Bukarešt 11.50, Praga 81.50, Ogrska 0.0387, Dunaj 393, Zagreb 49.

Vojnoodškodninske obveznice 68.55.

DAROVI

V spomin dragega znanca blagopokojnega notarja Arturja Lokarja daruje g.a Ivanka Dekleva 20 L za Dijaško kuhinjo.

CENA 5 LIR ZA 4 KNJIGE GORIŠKE MATICE JE PAČ TAKA, DA NE VELJA IZGOVOR O POMANJKANJU DENARJA! ZATO SE NAROČI ČIMPREJ, ŠE TE DNI NA KNJIGE.

MALI OGLASI

BERLITZ-SCHOOL Via Torre bianca 21, pouk in prevodi v vseh jezikih. (905

DVA NOVA, enoupružna voza, proda Peter Pajntar, kovač, Podbrdo ob Bači. 979

ČEVLJARNICA v najboljšem kraju, pripravna za vsako obrt se odda po dogovoru. Via Ruggero Manna 3, Grižon. 980

AVTOMOBIL «Alfa Romeo» v najboljšem stanju, električna luč Bosch, model 1915, se proda za 10.000 lir. Naslov pri upravništvu. 981

VAJENEC za mesnico se išče. Via Roma 13. (982)

zmerni ceni. Mazzini 37. 975

24. T. M. OB 10. predpoldne se bo vršila pri tukajšnji preturi v sobi 36 prisilna dražba nepremičnine vl. št. 527 k. o. Padriče, ki obsega hišo pol. št. 92 z gospodarskim poslopjem, vrtom in dvoriščem ob cesti iz Trsta v Bazovico nad Sv. Ivanom. Nepremičnina je cenjena na L 9638. Najmanjši ponudek znaša L 6425.33, vadij pa L 963.80. Podrobnejše je razvidno v sodni pisarnici in pri dr. Josipu Wilfanu. 967

POROČNE sobe, masivne, s psiho ali umivalnikom 1800.—; mahagonijeve 1900.—; topolove 2000.—. Türk, San Lazzaro 10. Oglejte si brez obveze za nakup. 966

SPREJEMNA SOBA, dobro ohranjena, se proda. Via Commerciale 29/I., vrata 7. 965

BABICA diplomirana, sprejema noseče na dom. Madonnina 10/II. 972

PRIJETNO STANOVANJE na deželi v Jugoslaviji z dobro hrano in ljubeznjivo postrežbo v slučaju bolezni nudi samostoječim gospem in gospodom majhen pension. Pojasnila daje Auersperg, pošta Vič pri Ljubljani. 971

GLYKOL. Jako učinkovito sredstvo posebno v poletnem času in v vročini. Kdor se čuti šibek na živcih in trpi na glavobolu, naj uporablja edino le «Glykol», ki ozdravi v najkrajšem času. Cena steklenici L 7.—. Za celo zdravljenje zadostuje 8 steklenic. Dobiva se le v lekarni Castellanovich, Trst, Via Giuliani 42 (Sv. Jakob). 952

TROPINOVEC, pridelek «Zadružne žganjekuhe» v Dornbergu, (Montespino), je pristen in po ceni. Razprodajalci naj se obrnejo naravnost na tvrdko, ki razpolaga z veliko zalogo in ga razpošilja v vsaki množini. 945

BABICA, avtorizirana, sprejema noseče. Govori slovensko. Slavec, Via Giulia 29. 958

IZLOŽBENA OKNA, popolna, se prodajo. po zmerni ceni. Mazzini 37. 939

BALKON iz belega kamna se proda po zmerni ceni. Mazzini 37. 976

OGRAJE, držaji, plošče, tlak, velike šipe in raznovrsten materijal se prodajo po zmerni ceni. Via Mazzini 37. 977

ŽELEZNO tramovje, profil 40, dolžina 5.83 in 5.47 se proda po nizki ceni. Mazzini 37. 978

BABICA, avtorizirana, diplomirina, sprejema noseče. Adele Amerschitz-Sbaizero, Farneto 10 (podaljšana Ginnastica), lastna vila, tel. 20-64. (896)

POZOR SLOVENSKI KROJAČI IN ŠIVILJE iz Julijske Krajine! Krojna akademija v Ljubljani, Stari trg 19, (včlanjena v Londonu in Parizu) priredi počenši z dnem 27. junija, za časa velesejma, krojni tečaj za krojače in šivilje. Znižani vizum in vožnja nudita vsakemu priliko, da se udeleži tega tečaja, ki bo celodneven, in da istočasno obišče velesejem. — Kroj, katerega se bodete učili, je najnovejši, lahek in preizkušen v naši krojni akademiji. Učenci, ki ne morejo priti v Ljubljano, dobivajo pouk z učnimi zvezki, ki se pošljejo po pošti. V naših modnih listih dobi vsak krojač in šivilja zaželjeni kroj, ki pristoja brez vsake poskušnje. Cena Din 120.—. Razpošiljanje in izdelovanje krojev po vseh merah in podobah. Udeleženci dobijo ob zaključku tečaja odpustno spričevalo in anglo-francosko diplomo. Pojasnila daje Krojna akademija, Ljubljana, Stari trg 19. Priložite znamko za odgovor. 946

PRSNI SIRUP priporočljiv proti kroničnemu kašlju in bronhialnim afekcijam. Steklenica za odrasle L 7.50, za otroke L 5.—. Dobiva se samo v lekarni Castellanovich, Trst, Via Giuliani 42. (901)

Iz dunajske klinike se je povrnil
Primarij Dott. D'Osvaldo
specijalist za očesne bolezni
in ordinira
v Gorici - Corso Verdi 24
od 10 do 12 in od 3 do 4. 717

Zobozdravnik
Dr. Sardoč D.
ordinira v TRSTU
Via M. R. Imbriani 16, I. (prej Via S. Giovanni)
od 9-12 in od 5-7 694

Laurent Puccetti (Villa Maria) Bilje - Gorica
(prej v Parizu 39 Rue Pascal)
GLUHOST

Brez operacije in bolečin zamorejo GLUŠCI, ki so poskušali vsa brezuspešna sredstva, zopet pridobiti sluh, po učinkovitem načinu: ušesna proteza, ki je uspeh dolgoletnih in trudapolnih znanstvenih raziskovanj proti gluhosti, šibkemu sluhu in brenčanju.

Interesenti se lahko zaupno obrnejo na znamenitega pariškega specialista za ušesno protezo, Laurenta Puccetti, ki bo s praktičnimi poizkusi pokazal ta novi način.

Brezplačne konzultacije od 9 do 17 v:
REKA, sreda 23., četrtek 24. junija Hotel Royal
TRŽIČ (Monfalcone) petek 25. junija Hotel Roma
GORICA, sobota 26. junija Via Garibaldi 10
TRST, nedelja 27., pondeljek 28., torek 29. in sreda 30. junija Hotel Vanoli, Piazza Unità
VIDEM (Udine) četrtek 1. julija Hotel Nazionale.

ŠIVALNI STROJI

najboljših tu- in inozemskih tovarn po najnižjih cenah.
Popolno jamstvo. 551
Pouk vezenja brezplačen.
Specijelen tip s predalom, s pokrovom in košaro L 560.—.
CERVELLINI
VIA G. MURATTI ŠTEV. 4
(Kinematograf Excelsior)

Kadar so vaša čreva in vaš želodec res čisti in urejeni, tedaj le težko obolite. Za očiščenje želodca in črev je še najboljši čistilni čokoladni bonbon ARRIBA.

Je le odvajalno sredstvo, ki učinkuje z vso gotovostjo pri starih in mladih. ARRIBA prinese v hišo nasmeh, veselje in zdravje.

L 0·50 komad

ARRIBA

CISTILNI ČOKOLADNI BONBON

Konzino - lekarniški zavod „Alle Madonna delle Salute" - Cav. Raff. Godina - Trieste, S. Giacomo.
Glavni zastopnik in založnik za Italijo in kolonije: Adolfo Cechet - Trieste, Via S. Nicolò 11

Naročajte in širite „EDINOST"

KRONE po 2.10
plačuje 549
ALOJZIJ POVH, Piazza Garibaldi 2
prvo nadstropje
Pazite na naslov! Pazite na naslov!

Skladišče 712
Pohištva
dunajskega in lastnega izdelka po konkurenčnih cenah s prodajo na drobno in debelo
Semolich & C.
Via Cecilia De Rittmeyer št. 1
(Palača Rittmeyer)
vogal via C. Ghega št. 12

KRONE
po L 2.10 komad
Zlato, briljante, platin, 20-kronske zlate komade
kupuje in plačuje po najvišjih cenah
Albert Povh — urarna
Trst, Via Mazzini 46 669

VOZNI RED

CENTRALNA POSTAJA

TRST - TRŽIČ - ČERVINJAN - BENETKE

Odhodi: 5.30; 6.10; 8.05; 10.05; 13.30; 14.55; 17.—; 18.—; 18.15; 19.30; 23.45.

Dohodi: 5.30; 8.10; 10.—; 11.05; 13.10; 14.15; 17.—; 18.25; 20.35; 23.25; 23.50.

TRST - GORICA - KORMIN - VIDEM

Odhodi: 5.40; 6.25; 7.10; 8.20; 12.45; 15.35; 17.30; 19.55.

Dohodi: 7.53; 8.55; 11.50; 14.35; 18.—; 19.—; 20.—; 22.55.

TRST - NABREŽINA - SV. PETER - POSTOJNA

Odhodi: 1.—; 5.05; 7.—; 9.25; 11.30; 14.45; 16.30; 18.40; 19.45; 20.20; 21.05.

Dohodi: 4.—; 7.—; 7.35; 8.30; 9.15; 11.25; 12.35; 16.42; 18.43; 20.15; 21.35; 23.10.

DRŽAVNI KOLODVOR

TRST - BUJE - POREČ

Odhodi: 5.—; 10.—; 13.55; 18.25.
Dohodi: 7.50; 12.15; 18.10; 21.15.

TRST - GORICA - PODBRDO

Odhodi: 6.10; 6.50; 12.—; 17.35; 18.35.
Dohodi: 7.37; 11.51; 15.35; 21.25; 22.40.

TRST - HERPELJE - PULA

Odhodi: 5.20; 11.55; 12.30; 19.05.
Dohodi: 7.32; 9.50; 16.04; 21.32.

IZŠEL JE: Roman v treh delih
MOČ PRETEKLOSTI
Spisala V. J. Križanovska.
Iz ruščine prevedel IVAN VOUK.

Cena L 6·—, po pošti priporočeno L 7·40. V inozemstvo L 8·60 proti v naprej poslanemu znesku. - Roman je izdala in založila Tiskarna Edinost. - Prodaje: Tiskarna Edinost v Trstu, Via S. Francesco 20/I., - Knjigarna J. Štoka, Via Milano 37 in Žen. dobr. udruženje v Trstu, Nar. Knjigarna, Gorica, Carducci 7. - Kraigher Josip, Postojna.

Vezane v originalne platnice (cena L 10·—) se dobi v knjigarni STOKA.

TISKARNA „EDINOST" v TRSTU

Izvršuje vsa tiskarska dela v najmodernejem stilu kakor tudi v večbarvnem tisku. Razpolaga z najmodernejimi stroji, črkami, Lynotype, stereotypijo ter rotacijskim strojem. Vsa naročila se izvršujejo točno in po zmernih cenah.

Ulica S. Francesco d'Assisi 20

Tržaška posojilnica in hranilnica
registrovana zadruga z omejenim poroštvom
uraduje v svoji lastni hiši
ulica Torrebianca 19, I. nadst.

Sprejema navadne hranilne vloge na knjižice, vloge na tekoči račun in vloge za čekovni promet, ter jih obrestuje
po 4%
večje in stalne vloge po dogovoru.
Sprejema „Dinarje" na tekoči račun in jih obrestuje po dogovoru.
Davek od vlog plača zavod sam.
Daje posojila na vknjižbe, menice, zastave in osebne kredite. — Obrestna mera po dogovoru.
Na razpolago varnostne celice (safe)
Uradne ure za stranke od 8½ do 13 in od 16 do 18
Ob nedeljah je urad zaprt.
Štev. telef. 25-67. 890
Najstarejši slov. denarni zavod

PODLISTEK

JULES VERNE: (51)

Skrivnostni otok

V gozdu so rastle po večini drevesne vrste, ki so jih videli v okolici jezera in granitne hiše, namreč deodarji, douglasi, casuari, gumijeva drevesa, enkolipti, zmajevci, hibiscusi, cedre in druge vrste srednje velikosti, ker se drevesa niso mogla razviti zaradi goste sence. Po tej poti, ki so si jo morali skoraj vsak korak šele napravljati, so naselniki počasi napredovali. Po inženirjevi domnevi bi bili morali priti nekje do Rdeče reke.

Naselniki so ves čas hodili ob globokih pobočjih, ki jih je tvoril orografski sestav otoka. Tla so bila zelo suha, toda bujno rastlinstvo si je bilo mogoče razložiti na ta način, da je bila pod zemljo razpredena mreža vodnih žil, ali pa da je nekje v bližini tekla kakšna voda. Cir Smith pa se ni spominjal, da bi videl kakšno drugo reko razen Rdeče reke in Hvale, ko se je povzpel na ognjeniško žrelo.

V prvih urah so naletali večkrat na skupine opic, ki so začudeno strmele v ljudi. Gedeon Spilett je rekel v šali, da jih spretne in krepke četveroroke opice smatrajo morda za sorodnike pokvarjene pasme. In resnično, naši preprosti pešci, ki so jih grmovja ovirala pri hoji in drevesna debla zadrževala, so bili videti kaj nerodni v primeri z onimi spretnimi živalmi, ki so skakale z veje na vejo, pri čemer jih ni nič oviralo. V številnih skupinah so se opice izprehajale po gozdu, toda na srečo niso kazale nobenih sovražnih namenov.

Videli so tudi posamezne mrjasce, dalje agutise, kengurje in druge glodavce in dalje še dva ali tri kulaje, ki bi jih bil Pencroff rad pozdravil s šibrami.

«Sicer pa ni lova še konec. Le skačite in frfolajte zdaj prijatelji, ob povratku bom že izpregovoril nekaj besed z vami!»

Okrog devetih in pol zjutraj jim je nenadoma zastavila pot do tedaj nepoznana vodna struga, ki je bila trideset do štirideset čevljev široka in katere voda je bila deroča. Struga je imela precejšen padec in voda je pljuskala ob skalovje, ki je ležalo raztreseno v njej. Ta potok je bil globok in bister, toda neploven.

«Odrezani smo! je vzkliknil Nab».

— O ne, je rekel Harbert, to je samo potok, ki ga moremo z lahkoto preplavati.

— Čemu pa? je odgovoril Cir Smith. Ta voda teče k morju; če se držimo levega brega in gremo ob njem dalje, bi bilo čudno, če ne bi v najkrajšem času prišli na obalo. Naprej!

— Počakajte trenotek, je rekel poročevalec. Ime te reke? Naš zemljevid mora biti popolen.

— Res je! je pritrdil Pencroff.

— Krsti ga ti, sinko, je rekel inženir mladeniču.

— Ali ni bolje, da počakamo, dokler ne pridemo do izliva? je odgovoril Harbert.

— Dobro, je odgovoril Cir Smith, torej pojdimo ob vodi dalje.

— Še trenotek, je prosil Pencroff.

— Kaj pa je? je vprašal poročevalec.

— Če je lov v gozdu prepovedan, ribe loviti pa je vendar dovoljeno, je dejal mornar.

— Ne smemo izgubljati časa, je odgovoril inženir.

— Samo pet minut, je prosil Pencroff, v interesu našega zajutrka prosim pet minut odloga!»

Pencroff se je zleknil ob bregu na tla, segel z rokami v živo vodo in kmalu vrgel na breg nekaj ducatov lepih, malih rakov, ki jih je med kamenjem kar mrgolelo. To bo dobro! je vzkliknil Nab, ki je pomagal mornarju.

— Kakor sem rekel, tako je. Na tem otoku se dobi vse razen tobaka! je zamrmral Pencroff ter vzdihnil.»

V petih minutah so nalovili celo zalogo rakov, katerih je bilo silno dosti v reki.

Ti raki so bili na hrbtu kobaltnovišnjeve barve, a glava se jim je končavala v majhen kleščast nastavek. Napolnili so z njimi celo vrečo ter nadaljevali pot.

Ob bregu nove reke so naselniki laže in hitreje hodili. Tudi v tem kraju niso našli človeških sledov. Zdaj pa zdaj so odkrili v tleh stopinje večjih živali, ki so prihajale brškone pit vodo k reki, drugega pa niso nič zapazili. Vse je kazalo, da ni bil oni pekarij, zaradi katerega je prišel Pncroff ob zob, obstreljen v tem delu Daljnega Zapada